

PROTOKÓŁ Z PRZEBIEGU

VI POSIEDZENIA KOMITETU MONITORUJĄCEGO PROGRAM FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU SPOŁECZNEGO 2021 - 2027

12-13 września 2023 roku, Rzeszów

W VI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (KM FERS) wzięły udział 92 osoby: 3 przedstawiciele Instytucji Zarządzającej FERS, 10 przedstawiciele Instytucji Pośredniczących, 12 przedstawiciele Instytucji Państwa Członkowskiego, 22 partnerów, 1 obserwator, 1 przedstawiciel Komisji Europejskiej oraz 43 gości. Do głosowania uprawnionych było 46 osób (lista osób biorących udział w posiedzeniu stanowi załącznik numer 1 do protokołu).

Obradom przewodniczyła **pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej oraz **pan Piotr Krasuski**, Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego.

Komisję Europejską reprezentowała **pani Cinzia Masina** z Dyrekcji Generalnej do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego.

I dzień posiedzenia – wtorek, 12 września 2023 roku

Pani Małgorzata Jarosińska - Jedynak (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) rozpoczęła posiedzenie witając wszystkich obecnych. Oświadczyła, że niezmiernie miło jest jej powitać członków Komitetu w jej rodzinnym mieście Rzeszowie. Przywitała Panią Cinzię Masinę, przedstawicielkę Komisji Europejskiej. Podziękowała za obecność na Posiedzeniu Panu Marszałkowi Władysławowi Ortyłowi. Poinformowała, że jednym z pierwszych punktów agendy będzie przedstawienie propozycji zmian ogólnych kryteriów wyboru projektów dla programu FERS, których celem jest doprecyzowanie brzmienia kryterium horyzontalnego dotyczącego zasady równości szans i niedyskryminacji, ale również sposobu, w jaki będzie dokonywana ocena tego kryterium w świetle wymagań wynikających z klauzuli antydyskryminacyjnej zawartej w umowie partnerstwa i programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Wskazała, że klauzula wymaga wykluczenia ze wsparcia jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których obowiązują akty prawa o charakterze dyskryminującym. Poinformowała, że przygotowana jest bardzo bogata agenda zawierająca 16 fiszek i projektów, które zostaną poddane pod głosowanie w dniu dzisiejszym. Podziękowała za udział

w grupach roboczych oraz w warsztatach, które poprzedziły posiedzenie Komitetu Monitorującego. Przekazała głos Pani Cinizii Masinie.

Pani Cinzia Masina zaprezentowała założenia Europejskiej Karty Niepełnosprawności, co jej zdaniem jest ważne dla prac Komitetu, ponieważ zajmuje się on kwestiami związanymi z niepełnosprawnością. Wskazała, iż osoba z taką Kartą będzie mogła o wiele łatwiej poruszać się po Europie. Dodała, że jest to bardzo użyteczna propozycja i ma nadzieję, że ten temat uda się poruszyć w kolejnych punktach posiedzenia. Następnie dodała, że chciałaby pomówić o cyfryzacji systemu ubezpieczeń społecznych, która ułatwi poruszanie się osób z niepełnosprawnościami pomiędzy krajami członkowskimi. Pozwoli to czerpać różne korzyści i korzystać z tych samych instytucji, bez konieczności wszczynania tych samych procedur. Dodała, że zmiany te będą omawiane w Parlamencie Europejskim, ale ważnym jest żeby członkowie Komitetu o nich wiedzieli. Podkreśliła, że Komisja jest otwarta na omówienie tych kwestii. Przypomniała o spotkaniu Euro Skills, które w ubiegłym tygodniu odbyło się w Gdańsku. Podkreśliła, że jest bardzo zadowolona z poziomu projektów, które widziała i wydarzeń, w których uczestniczyła.

Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak poinformowała, że ma nadzieję, że będzie jeszcze możliwość, aby porozmawiać o Euro Skills. Dodała, że było to ogromne wydarzenie, w którym brało udział ponad 100.000 osób. Poinformowała, że polscy uczniowie zdobyli 7 medali w 48 konkurencjach. Przekazała głos Panu Marszałkowi Władysławowi Ortyłowi.

Pan Władysław Ortyl (Marszałek Województwa Podkarpackiego) poinformował, że bardzo się cieszy, że komitet na miejsce spotkania wybrał Rzeszów. Poinformował, że jeszcze dziś zostaną przekazane 3 nowe szynobusy, które zostaną zakupione jeszcze ze starej perspektywy finansowej. Wskazał, że Europejski Fundusz Społeczny jest ważnym elementem rozwoju gospodarczego. Poinformował, że prawdopodobnie województwo podkarpackie było jednym z pierwszych województw, które podpisało umowy na projekty i na wydatki związane z Europejskim Funduszem Społecznym. Oświadczył, że patrząc na działania w tym zakresie uważa, że mimo opóźnień w realizacji Programu nie ma zagrożeń z wydatkowaniem funduszy w pierwszych latach jego realizacji.

Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak poinformowała o przejściu do pierwszego punktu agendy jakim jest przedstawienie celów, założeń i planów prac Grupy roboczej ds. umiejętności na rzecz efektywnego wdrażania zielonej transformacji w programie FERS. Przekazała głos Pani Alicji Piekarz.

Pani Alicja Piekarz (Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć) poinformowała, że jest przewodniczącą powstałej niedawno Grupy roboczej ds. umiejętności na rzecz

efektywnego wdrażania zielonej transformacji w programie FERS. Grupa ta działała w okresie wakacyjnym i dotychczas odbyły się dwa posiedzenia. Dodała, że grupa powstała, aby usystematyzować definicję zielonych umiejętności na rzecz efektywnego wdrażania zielonej transformacji. Wskazała, że celem prac jest m.in. stworzenie katalogu zielonych umiejętności na potrzeby programu FERS oraz wsparcie eksperckie w formułowaniu rekomendacji wdrożeniowych dla Instytucji Pośredniczących. Grupa będzie analizować konkretne propozycje zapisów pod kątem rozwoju świadomości, umiejętności w zakresie zielonej transformacji oraz w jaki sposób w programie zazieleniają się różne obszary. Dodała, że przydatnym byłoby również formułowanie rekomendacji dla beneficjenta w zakresie tematycznych naborów oraz bazując na współpracy z instytucjami pośredniczącym, instytucją zarządzającą, proponowanie np. kryteriów dostępu lub punktów premiujących w zakresie zielonych umiejętności, a także prowadzenie monitoringu wsparcia zielonej transformacji poprzez projekty FERS. Poinformowała, że w jej opinii zielone umiejętności to umiejętności potrzebne do osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz do budowy zielonej gospodarki. Dodała, że urzędnicy Komisji Europejskiej pytani, czym dla nich są zielone umiejętności odpowiadali, że to zielone miejsca pracy, zależne od środowiska naturalnego bądź stworzone i przekształcone w procesie przechodzenia w kierunku bardziej ekologicznej gospodarki. Zielone umiejętności związane są z wprowadzaniem na rynek zielonych technologii oraz produktów i obejmują osoby zatrudnione w zawodach związanych np. z innowacjami technologicznymi, efektywnością energetyczną, efektywnym wykorzystaniem zasobów. Poinformowała, że jako Polska Zielona Sieć w uwagach do rad sektorowych do PARP-u zaproponowali swoją definicję zielonych umiejętności, jako umiejętności koniecznych do rozwoju gospodarki neutralnej, klimatycznej oraz nieczyniącej szkód środowisku, a także umożliwiające pracującym adaptację do zmian w sposobie pracy wynikających z wdrażania zielonej transformacji w gospodarce. Wskazała, że umiejętności na rzecz zielonej transformacji obejmują zarówno umiejętności, jak i kompetencje, ale także wiedzę, zdolności, wartości i postawy potrzebne do życia i pracy oraz działania w zrównoważonych gospodarkach i społeczeństwach, a także w takich gospodarkach i społeczeństwach, które żyją w sposób oszczędny. Zaproponowała dodanie zapisu o tym czym dla Komitetu są zielone umiejętności. Wskazała, że trzeba ustalić jak będą katalogowane zielone umiejętności. Dodała, że ważne jest monitorowanie zielonych umiejętności na poziomie wniosków i potrzebna będzie do tego współpraca z takimi instytucjami jak NCBiR czy PARP. Zaprosiła do planowanego spotkania na temat zielonych innowacji społecznych. Wskazała, że jest osobą do kontaktu w sprawie grupy dotyczącej zielonych inwestycji czy umiejętności.

Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak zachęciła do wymiany poglądów w tym obszarze. Poinformowała o przejściu do prezentacji na temat zmiany kryterium horyzontalnego dotyczącego niedyskryminacji. Przekazała głos Pani Marcie Kadyłak, Naczelnik Wydziału Systemu Wdrażania.

1. Prezentacja zmian ogólnych kryteriów wyboru projektów FERS – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Pani Marta Kadylak (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację dotyczącą zmiany ogólnych kryteriów wyboru projektów FERS – kryterium horyzontalne dot. równości szans i niedyskryminacji (prezentacja stanowi załącznik nr 3 do protokołu).

Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak przekazała głos Panu Piotrowi Krasuskiemu.

Pan Piotr Krasuski (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformował, że w toku prac nad kryterium, otrzymali stanowisko Pani Minister Barbary Sochy, pełnomocnik rządu ds. polityki demograficznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, które było przeciwne do oświadczenia komisji w tym zakresie. Oświadczył, że Komisja prosiła, aby wzmocnić i szerzej uwzględnić rolę Rzecznika Praw Obywatelskich natomiast Pani Minister Socha zwróciła uwagę, że rzecznik wydaje jedynie opinie, a tak naprawdę wiążące i jednoznaczne mogą być tylko wyroki sądu. Wskazał, że nie można każdorazowo uzależnić procesu wyboru projektów od wyroków sądu, ani od opinii rzecznika, ponieważ oznaczałoby to sparaliżowanie całego systemu wyboru projektów, ponieważ z założenia na jedno i drugie czekałoby się bardzo długo. Wyjaśnił, że dlatego propozycją jest system, w którym to instytucja zarządzająca podejmuje decyzje w trakcie oceny, kierując się informacją, oświadczeniem oraz weryfikacją stron internetowych Rzecznika Praw Obywatelskich, a także innych źródeł informacji takich jak wyroki sądu. Poinformował, że wnioski nie są odrzucane, tylko kierowane do negocjacji i dla przykładu gmina może taką uchwałę uchylić, oddalić, czy wyjaśnić. Poinformował, że jeśli dowody nie zostaną przekazane to takie negocjacje kończą się fiaskiem, a projekt jest odrzucany. Wskazał, że jednostce samorządu terytorialnego przysługuje procedura odwoławcza, w tym sądowa. W przypadku początku okresu programowania, kiedy są dostępne środki, droga sądowa jest skuteczna, ponieważ każdorazowo zostawiane są rezerwy na dofinansowanie tych projektów, które w wyniku procedury odwoławczej czekają na rozstrzygnięcie sądowe. Oświadczył, że jest to kompromisowe rozwiązanie, które z jednej strony zapewnia realizację przesądzeń dokonanych i przyjętych przez polski rząd w umowie partnerstwa, a z drugiej strony nie wywraca całego systemu i nie powoduje paraliżu decyzyjnego.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak otworzyła dyskusję. Przekazała głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) podziękowała za kierunkową zmianę, która jak zaznaczyła była przedmiotem jej uwag podczas wcześniejszego Komitetu Monitorującego. Zwróciła jednak uwagę na pewną, jej zdaniem, niespójność

w podejmowanych decyzjach, związanych z zawężeniem zmiany do jednostek samorządu terytorialnego, a nie jest wykluczone, że podmiotów naruszających zasadę niedyskryminacji może być więcej. Wskazała również, że samo kryterium nie budziło jej wątpliwości, ponieważ jest w nim mowa o aktach prawnych, na które składają się zarządzenia, regulaminy, statuty, natomiast wspomniane w oświadczeniach akty prawa miejscowego to inne określenie, bardziej zawężające. Poddała w wątpliwość zmiany w oświadczeniu z aktów prawa na akty prawa miejscowego, ponieważ są to różne określenia i mają różne zakresy. Zasugerowała, aby uwzględnić w oświadczeniach akty prawne, gdyż ten zapis w kryterium jest szerszym pojęciem.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podziękowała Pani Iwonie Janickiej za zabranie głosu.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) zawnioskowała, aby doprecyzować w oświadczeniu „akty prawne” w miejsce „akty prawa miejscowego”.

Pan Piotr Krasuski (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformował, że klauzula antydyskryminacyjna składa się z dwóch zdań. Pierwsze zdanie dotyczy tego, że projekty przebiegać będą zgodnie z zasadami antydyskryminacyjnymi i nie będą stosowane żadne praktyki dyskryminujące. Drugie zdanie dotyczy tego, że beneficjenci, którzy dopuścili się w czasie przeszłym praktyk dyskryminacyjnych, czyli przyjęli dyskryminacyjne akty prawa miejscowego. Dodał, że to drugie zdanie odnosi się do jednostek samorządu terytorialnego i instytucji podległych, zależnych, tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Wskazał, że takie podmioty nie będą mogły otrzymać dofinansowania, czyli wystąpić w roli beneficjenta. Poinformował, że dzisiejszy postulat dotyczy tego, aby samorządy, które przyjęły dyskryminacyjne akty prawa miejscowego nie mogły w ogóle realizować projektów. Dodał, że powinno być to sprawdzane w ramach realizacji projektów, na podstawie kryterium będącego barierą wejścia, zgodnie z umową partnerstwa. Wskazał, że ma to zweryfikować, czy na terenie samorządu bądź instytucji samorządowej, która aplikuje, nie obowiązują akty prawa miejscowego o charakterze dyskryminacyjnym. Oświadczył, że muszą być precyzyjni i zweryfikować, czy dany samorząd, czy rada danej gminy, czy rada powiatu nie przyjęła deklaracji uchwały, która miałaby charakter dyskryminacyjny wobec mieszkańców danej gminy.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) wskazała, że w umowie partnerstwa nie ma mowy o aktach prawa miejscowego. Jest mowa o jednostkach lub podmiotach przez nie kontrolowanych lub od nich zależnych. Dodała, że żadne z uchwał dyskryminacyjnych nie były aktami prawa miejscowego. Wskazała, że również statut szkoły nie jest aktem prawa miejscowego, jest natomiast aktem prawnym, który może zawierać klauzule dyskryminacyjne. Wskazała, że klauzula antydyskryminacyjna, która jest zawarta w FERS, mówi o wszelkich działaniach dyskryminacyjnych. Poinformowała,

że w związku z tym nie można zawęzić kryterium tylko do aktów prawa miejscowego. Dodała, że rozumie, iż na etapie ustalania brzmienia kryterium musi być pewien konkret i w tym przypadku są to dwie przesłanki, które będzie weryfikować komisja oceny projektów. Wskazała tutaj na oświadczenie, w którym byłaby zawarta informacja, czy podjęte zostały akty prawne oraz informacje uzyskane od Rzecznika Praw Obywatelskich. Poprosiła o wyświetlenie zmodyfikowanej wersji kryterium, gdzie mowa była m.in. o ewentualnych działaniach naprawczych. Kończąc podkreśliła, że samorządy się zmieniają i być może podejmą jakieś działania naprawcze, czyli mogą dokonać modyfikacji i uchylecia. W związku z tym, ponownie poprosiła o zmianę na „akty prawne”, w miejsce „akty prawa miejscowego”.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że nadal ma wątpliwości. Poinformował, że pierwsza jego wątpliwość dotyczy faktu, że samorząd nie może stanowić innych aktów prawnych niż prawo miejscowe. Wskazał, że co do statusu szkoły i regulaminu organizacyjnego jednostek ma wątpliwości czy to jest w ogóle przepis prawa, jako prawa powszechnie obowiązującego. Przekazał głos Panu Leszkowi Buller.

Pan Leszek Buller (Centrum Projektów Europejskich) doprecyzował, że regulaminy i uchwały wewnętrzne nie stanowią prawa, są jedynie unormowaniem wewnętrznym w organizacji. Dodał, że stanowione jest prawo miejscowe lub państwowe, w zależności od tego, jaki organ je uchwała. Wskazał, że jeżeli dany przepis regulacji wewnętrznej, np. regulaminu, statutu jest niezgodny z przepisami prawa miejscowego lub krajowego, to jest on nieważny.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) poinformował, że nie zgodzi się ze swoim przedmówcą. Wskazał, że oświadczenie, które jest podpisywane i które zostało przedstawione dokładnie odnosi się do normy prawnej ustalonej w konstytucji, źródłach prawa. I takim aktem prawa jest akt prawa miejscowego. Wskazał, że uchwały, które są przyjmowane przez samorządy terytorialne muszą być aktywnie uchylone, czy to na drodze kontroli nadzorczej przez wojewodę, czy w drodze kontroli sądów administracyjnych. Wniósł o wyrażenie opinii prawników Ministerstwa, w zakresie tego jakie sformułowanie należy użyć. Wskazał, że sformułowanie akty prawa miejscowego jest dokładnie określone i w filozofii prawa, i przepisach, i w normach prawnych i nie wypełnia przesłanek artykułu 9 rozporządzenia ramowego.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak zapytała czy ktoś z obecnych chciałby zabrać głos. Poinformowała, że akta prawa miejscowego są uchwalane przez radę gminy działającą w danej jednostce samorządu terytorialnego. Dodała, że wójt, burmistrz czy prezydent nie podpisze się pod oświadczeniem mówiącym, że na jego terenie nie obowiązują akty prawne, na które nie ma wpływu. Oświadczyła, że akty prawa miejscowego są ustanowione i upoważnione do ich wydawania są organy jednostek samorządu terytorialnego i terenowe organy administracji rządowej. Obowiązują powszechnie, ale na ograniczonym terenie, czyli na terenie danej jednostki samorządu

terytorialnego. Wskazała, że w oświadczeniu nie można wymagać od wnioskodawcy deklaracji, że dyskryminujące akty prawa innego niż miejscowe na jego terenie nie obowiązują. Dodała, że na ustanawianie aktów prawa wyższego burmistrz, prezydent nie ma wpływu, a jeżeli je ktoś ustanowił sam, to sam może je odwołać. Zaznaczyła, że tylko w takim przypadku ma możliwość zadziałania. Poinformowała, że w przypadku przyjęcia zapisu o aktach prawnych z dofinansowań będą wyłączone np. gminy czy wójtowie, którzy nie mają wpływu na akt prawny podjęty przez radę powiatu. Wskazała, że jedynie na akty prawa miejscowego mogą mieć wpływ. Przekazała głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) poinformowała, że członkowie komitetu już się zgodzili, że akty prawne i akty prawa miejscowego to co innego. Podkreśliła, że przyjęcie tej uchwały jest sygnałem dla Komisji Europejskiej, że komitet pracuje nad tą kwestią. Zapytała czy każda jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła składać wnioski.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak potwierdziła, że składać wnioski będzie mogła każda jednostka.

Pani Iwona Janicka zwróciła uwagę na zapis odnośnie możliwości aplikowania gminy, której powiat przyjął uchwałę dyskryminującą. Podkreśliła niezależność gmin, powiatów, województw oraz samorządów województw, wskazała, że organy te nie są powiązane. Poprosiła przedstawicieli samorządów o doprecyzowanie tego zagadnienia. Zasugerowała albo świadomą manipulację i próbę wpłynięcia na decyzję Komitetu albo brak zrozumienia w tej kwestii. Wskazała na zapis „ustanowione przez organy tej jednostki samorządu terytorialnego” i dodała, że gmina i powiat to są dwa niezależne samorządy i te organy się nie przeplatają. W związku z tym nie ma sytuacji, w której wójt, burmistrz tudzież starosta podejmuje odpowiedzialność za to, że na jego terenie są inne jednostki samorządu terytorialnego, które podjęły uchwały. Natomiast wójt, czy burmistrz ma wpływ na to, czy dyrektor szkoły, jednostki, która mu podlega ma akty prawne, które zawierają klauzule dyskryminacyjną. Wskazała że, jeśli organ prowadzi szkołę czy inną jednostkę organizacyjną, to przyjmuje te akty prawa miejscowego, opiniuje je, ma wpływ na nie. Są to jednostki zależne od organu.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Sławomirowi Wittkowicz.

Pan Sławomir Wittkowicz (Forum Związków Zawodowych) wyjaśnił, że wójt, burmistrz, prezydent, starosta, marszałek i jeszcze szereg innych instytucji publicznych nie mają wpływu co do sposobu, w jaki powstaje statut szkoły, ponieważ jest to precyzyjnie określone w ustawie oświatowej. Zapytał dla przykładu, czy jeśli Prezydent Warszawy złoży wniosek o dofinansowanie to czy będzie sprawdzany statut wszystkich 700 szkół w Warszawie i innych jednostek podległych. Zasugerował, aby nie tworzyć precedensu, który jest nierealny do zrealizowania, jeśli istnieje rozwiązanie zgodne z umową partnerstwa.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak zapytała, czy ktoś chce się jeszcze wypowiedzieć.

Pan Piotr Krasuski odniósł się do słów pani Iwony Janickiej, poinformował, że zarzucanie manipulacji nie jest dobre dla prowadzenia dyskusji. Zapytał, dlaczego Pani Iwona Janicka mówi publicznie, że samorzady, które przyjęły uchwałę dyskryminacyjną, czyli akt prawa miejscowego przyjęty przez radę gminy czy powiatu, będą mogły składać wnioski. Wskazał, że wydaje się oczywiste, iż to kryterium i oświadczenie ma na celu wykluczyć właśnie te samorzady. Zapytał czy nie jest manipulacją powiedzenie publicznie, że one będą mogły składać wnioski. Poprosił o odniesienie się.

Pani Iwona Janicka poinformowała, że tak jak oznajmiła wcześniej, w jej opinii albo są wprowadzani w błąd albo jest to manipulacja. Wskazała, że samorzady, które podjęły tego typu uchwałę, wprost mówiły, że nie są to akty prawa miejscowego. Wracając do tematu szkół, podała przykład, że gdyby szkoła była wnioskodawcą, to z uwagi na fakt, że nie jest jednostką samorządu terytorialnego nie wypełnia tego oświadczenia, a w swoim statucie może naruszać zapisy antydyskryminacyjne. Poinformowała, że uchwały dyskryminujące nie były podejmowane w formie uchwał, które spełniały przesłankę aktu prawa miejscowego. Wskazała, że mówili to wójtowie, burmistrzowie tych gmin i nadal to potwierdzają. Dodała, że nadal składają wnioski w regionach, np. w regionie łódzkim.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) poinformowała, że w dokumentacji konkursowej i w karcie oceny projektów jest informacja, że oceniający powinien sprawdzić czy dany organ nie znajduje się na liście, która jest na stronie Rzecznika Praw Obywatelskich. Zapytała czy to oświadczenie jest w ogóle potrzebne. Zapytała czy nie lepszym zabezpieczeniem będzie zobowiązanie oceniającego do tego, żeby sprawdził, czy ten organ jest na tej liście.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała, że nikomu nie zabrania się złożyć wniosku o dofinansowanie. Jednocześnie złożenie wniosku o dofinansowanie nie jest równoznaczne z przyznaniem dofinansowania. Osoby, które oceniają wniosek o dofinansowanie weryfikują go zgodnie z przyjętymi kryteriami. Dodała, że oświadczenie i lista rzecznika funkcjonuje równocześnie, czyli wnioskodawca składa oświadczenie o tym, że na jego terenie nie występują dyskryminujące akty prawa miejscowego. Z kolei osoba, która weryfikuje dodatkowo sprawdza to również z informacją, która jest zamieszczona na stronie Rzecznika Praw Obywatelskich. Wskazała, że na stronie Rzecznika cały czas się coś zmienia i nie ma możliwości w 100% weryfikować tylko na tej podstawie. Dodała, że w przypadku, w którym oświadczenie jest niezgodne z informacją na stronie, a dana gmina, czy powiat widnieje na liście Rzecznika to osoba weryfikująca wniosek ma obowiązek wyjaśnić sytuację i poprosić o przedstawienie dokumentów potwierdzających odwołanie danej uchwały. Poinformowała o przejściu do głosowania

odnośnie wniosku formalnego, który został zgłoszony, dotyczącego przygotowania opinii prawnej w kontekście definicji aktów prawa i aktów prawa miejscowego, i sposobu jej ujęcia w kryteriach. Następnie poinformowała, że przeciw głosowało 28 członków Komitetu Monitorującego, 10 członków było za, 5 się wstrzymało od głosu. Oświadczyła, że wniosek formalny został odrzucony. Poinformowała o przejściu do głosowania nad uchwałą nr 38 w sprawie zatwierdzenia zmiany ogólnych kryteriów wyboru projektów wybieranych w konkursach i w sposób niekonkurencyjny oraz systematyki kryteriów obowiązujących w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Poinformowała, że 36 członków Komitetu Monitorującego głosowało za przyjęciem przedmiotowej uchwały, 5 wstrzymało się od głosu, 2 było przeciw. Oświadczyła, że uchwała nr 38 została przyjęta. Poinformowała o przejściu do kolejnego punktu z agendy - fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Europejskich dotyczące diagnostyki chorób genetycznych oraz kształcenia doskonalącego lekarzy specjalistów.

2. Prezentacja fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Europejskich dotyczące diagnostyki chorób genetycznych oraz kształcenia doskonalącego lekarzy specjalistów

Pan Wojciech Wróblewski (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawił prezentację zawierającą fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Europejskich dotyczące diagnostyki chorób genetycznych oraz kształcenia doskonalącego lekarzy specjalistów (prezentacja stanowi załącznik nr. 4 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski otworzył dyskusję. Wobec braku zgłoszeń do dyskusji otworzył głosowanie nad uchwałą nr 39 w sprawie kryteriów dla priorytetu pierwszego opracowanych przez Centrum Projektów Europejskich. Ogłosił, że w głosowaniu wzięły udział 44 osoby, z czego 43 osoby były za, jeden głos wstrzymujący się i nikt nie zagłosował przeciw. Oświadczył, że uchwała nr 39 została podjęta.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała o przejściu do kolejnego punktu agendy i omówienia fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz konkursu dotyczącego dostępności szkolnictwa wyższego i nauki. Poprosiła o prezentację Panią Annę Komorowską, Naczelnik Wydziału Edukacji i Zdrowia, Ministerstwo Funduszy.

3. Prezentacja fiszek projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz konkursu dot. dostępności szkolnictwa wyższego i nauki

Pani Anna Komorowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację dotyczącą fiszek Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (prezentacja stanowi załącznik nr 5 do protokołu).

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak otworzyła dyskusję, a następnie przekazała głos Panu Aleksandrowi Waszkielewiczowi.

Pan Aleksander Waszkielewicz (Rada Dostępności oraz Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami) wskazał, że jest to bardzo szczegółowy dokument pod względem metodologicznym jak i dotyczącym konsultacji społecznych z uczelniami i organizacjami pozarządowymi. Następnie odniósł się do dwóch kwestii: po pierwsze zgłosił uwagę odnośnie kryterium premiującego dotyczącego zaangażowania do projektu dwóch osób z niepełnosprawnościami w wymiarze co najmniej pół etatu każda. Wskazał, że po rozmowach z uczelniami jego zdaniem każda z uczelni będzie spełniała ten wymóg, bo każda z uczelni zatrudnia przynajmniej dwie osoby niepełnosprawne. Zasugerował, że lepszą zmianą będzie zatrudnienie dwóch osób z zewnątrz, gdyż w innym przypadku nie uzyskają efektu, na jakim im zależy. Zasugerował, że jego zdaniem, aby dokonać zmiany, należy zaangażować nowe osoby, a nie osoby już zatrudnione w uczelni, bo będzie to jedynie zabieg techniczny, niegenerujący rzeczywistej zmiany. Następnie wskazał również, że jest zapis o minimalnym zakresie procedur, do którego brakuje odwołania w słowniczku.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poprosiła Narodowe Centrum Badań i Rozwoju o odniesienie się.

Pani Anna Marciniak (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) odniosła się do uwagi dotyczącej procedur wyjaśniając, iż są to dodatkowe dokumenty do fiszki i zostaną one uściśnione. Odnosząc się do uwagi dotyczącej kryterium premiującego oświadczyła, że NCBiR wie, że w uczelniach są zatrudnione osoby z niepełnosprawnościami. Wskazała, że osoby te niekoniecznie muszą być zatrudnione do realizacji projektów, dlatego jej zdaniem należy pozostawić ten zapis w fiszce.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poprosiła Pana Aleksandra Waszkielewicza o odniesienie się.

Pan Aleksander Waszkielewicz powiedział, że podtrzymuje swój argument. Oświadczył, że zadziała to w kwestii formalnej, lecz w kwestii praktycznej już nie.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak dopytała czy tym sposobem nie wzrośnie zatrudnienie liczby osób z niepełnosprawnościami na uczelniach.

Pan Aleksander Waszkielewicz poinformował, że jego zdaniem dokładnie tak będzie. Dodał, że zaangażowanie będzie tylko formalne. Wskazał, że wolałby ograniczyć to do jednej osoby, ale takiej, która musi pojawić się z zewnątrz.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak zaproponowała, aby rozdzielić kryterium premiujące na dwa kryteria, w których przyznano by pięć punktów, jeśli osoba jest zatrudniona z zewnątrz i dwa, jeśli osoba jest zatrudniona z wewnątrz.

Pani Anna Marciniak wyraziła zgodę.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Elżbiecie Wielg.

Pani Elżbieta Wielg (Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność") poinformowała, że nie jest zasadny podział kryterium na dwa. Stwierdziła, że nie rozumie przyjmowania argumentu, że uczelnie angażują te osoby tylko teoretycznie, a nie skorzystają z ich pracy praktycznie. Dodała, że uważa, że osoby niepełnosprawne trzeba traktować poważnie i jeśli osoba niepełnosprawna jest zatrudniona i ma wykonywać zadania w projekcie to trzeba tego dopilnować i uczelnię z tego rozliczyć. Wskazała, że w ten sposób dyskryminuje się już osoby zatrudnione w tych uczelniach. Oświadczyła, że nie zgadza się na taki zapis.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że zgadza się z Panią Elżbietą Wielg, nie można zgodzić się, że wynagrodzenie osób już pracujących na uczelni zostanie pokryte ze środków projektowych, a w rzeczywistości zostaną oni oddelegowani do innych działów. Wskazał, że rozumie argumentację Pana Aleksandra Waszkielewicza, jeśli chodzi o tworzenie nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością. Natomiast, nie widzi tutaj dyskryminacji. Nie można tego argumentować w ten sposób, że te osoby biorą pieniądze, a nic w projekcie nie robią, bo to powinno być przedmiotem kontroli i zwrotu nieprawidłowo wykorzystanych środków.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Annie Marciniak.

Pani Anna Marciniak wskazała, że to kryterium nie odnosi się wyłącznie do tworzenia nowego miejsca pracy, ale też do rozwoju i podnoszenia kompetencji. Wskazała, że podział na dwa kryteria premiujące może nie być dobrym rozwiązaniem. Poinformowała, że są to również uczelnie, w tak zwanym małym DOS, czyli uczelnie, które nie są jeszcze doświadczane w realizacji projektów w PO WER, jeżeli chodzi o uczelnię dostępną. I są to też uczelnie, które realizowały tylko i wyłącznie ścieżkę mini. Uczelnie te są tak naprawdę na początku swojego rozwoju, jeśli chodzi o obszar dostępności. Zaproponowała, aby biorąc pod uwagę powyższe, kryterium pozostało w dotychczasowym brzmieniu. Dodała, że zaangażowanie osób z niepełnosprawnościami będzie weryfikowane na etapie oczywiście kontraktacji, ale również na etapie realizacji projektu.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Maciejowi Kunyszowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) poinformował, że pomysł Pani Minister Małgorzaty Jarosińskiej – Jedynak premiuje zatrudnianie nowych osób. Wskazał, że jest to ważne, bo zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami jest dość niskie. Dodał, że chodzi o to, żeby to zatrudnienie zwiększyć, bo ono w porównaniu z uczelniami czy instytutami badawczymi w Europie Zachodniej czy w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie nadal jest na niskim poziomie. W odniesieniu do swojej przedmówczyńni wskazał, że nie ma możliwości wszystkiego dokładnie skontrolować, fikcja w zaangażowaniu i tak może wystąpić.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Krzysztofowi Peda.

Pan Krzysztof Peda (Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości) poinformował, że pracował przy tworzeniu modeli w ramach zespołu eksperckiego NCBiR. Wyjaśnił podejście przy tworzeniu założeń. Oświadczył, że to są projekty, które dysponują stosunkowo niewielkim budżetem, przy jednoczesnych bardzo wysokich wymaganiach. Wskazał, że założeniem było, że sumaryczne zatrudnienie etatowe w takim projekcie powinno wynosić jeden cały etat, a maksymalnie dwa etaty rozłożone na pozostałe osoby. Wskazał, iż ma obawy wobec sytuacji, w której do projektu trzeba będzie znaleźć dwie nowe osoby, gdyż w jego opinii, głównym założeniem tego projektu, nie było na siłę zatrudnienie nowych osób z niepełnosprawnościami, ale idea zapewnienia dostępności uczelni. Podsumowując, biorąc pod uwagę wysokość alokacji środków i stosunkowo ograniczone środki na zapewnienie tej dostępności, poparł pozostanie przy zatrudnieniu dwóch osób w wymiarze pół etatu takim jak to było zaproponowane, w miejsce wymogu zatrudnienia nowej osoby. Przy czym podkreślił, że zwiększanie zatrudnienia osób jest jak najbardziej do rozważenia przy konkursie, który rozpatrywany będzie w przyszłości z trzykrotnie większą alokacją i z dużo większymi projektami dla dużych uczelni. Wskazał również, że uczelnie, które zaczęły już prace z dostępnością nie planują nowych zatrudnień. Poinformował, że przez to takie uczelnie nie będą mogły liczyć na punkty, co dyskryminuje tych, którzy już zatrudnili osoby z niepełnosprawnościami.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak odnosząc się do kwestii kryterium zapytała Pana Aleksandra Waszkielewicz, który poddał pod taką propozycję, czy zarządzamy głosowanie w tej sprawie, czy przyjmuje wyjaśnienia, które zostały złożone przez NCBiR.

Pan Aleksander Waszkielewicz poinformował, że wolałby, żeby w tej dyskusji wymieniać się argumentami. Podtrzymał stanowisko, że woli zatrudnienie jednej nowej osoby niż przesunięcie dwóch lub trzech obecnie pracujących. Powiedział, że jeśli NCBiR nie uznaje tego argumentu za ważny to przyjmuje to do wiadomości.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała, że w omawianym naborze kryteria pozostaną bez zmian, ale zostanie wzięte po rozprawę wypracowanie nowego kryterium, które promowałoby zatrudnienie nowych osób od kolejnych konkursów.

Pani Agata Zarzycka (Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich) zaznaczyła, że skłania się do propozycji Pana Krzysztofa Pedy i w tym zakresie zgłaszano uwagę na warsztatach. Podkreśliła, że biorąc po uwagę, iż są to małe projekty, w których udział biorą również uczelnie tzw. małego DOSu, bez doświadczenia, a jednocześnie z ograniczonym budżetem, może to utrudniać i uniemożliwiać zatrudnienie nowych osób. Wskazała, że ważne jest indywidualne podejście do tego, co będzie lepsze i należy wypracować kryterium i jego standardy, zastanawiając się czy lepszy jest wzrost zatrudnienia czy też rozwój już zatrudnionych pracowników przy uwzględnieniu celu takiego kryterium. Zwróciła uwagę na weryfikację spełnienia kryterium mówiąc o osobach w znaczeniu konwencyjnym. Zapytała, czy będzie to wymagało orzeczenia o niepełnosprawności. Kolejno, podziękowała za bardzo jakościową pracę i szerokie włączenie środowiska osób z niepełnosprawnościami i samych uczelni w tworzenie tej fiszki i późniejsze owocne konsultacje. Zwróciła uwagę w zakresie opisu ścieżek dla naboru. W obszarze numer osiem - działania podnoszące świadomość niepełnosprawności, wskazała zdanie: „w grupie kierowniczej niezbędnej do przeszkolenia można uwzględnić osoby, które nie wcześniej niż w 2021 r. przeszły analogiczne szkolenia świadomościowe”, z czego jej zdaniem wynika, że osoby szkolone nie były osobami, które później się szkoliły. Zwróciła uwagę, że wobec tego nie wie czy celem jest szkolenie czy odświeżenie wiedzy już szkolonym osobom. Zwróciła uwagę, że kryterium powinno brzmieć przeciwnie, zaproponowała zapis: „w grupie kierowniczej niezbędnej do przeszkolenia można uwzględnić osoby, które przeszły analogiczne szkolenia świadomościowe później niż w 2021 r.”

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podziękowała za głosy i zapytała czy ktoś jeszcze chciałby się wypowiedzieć.

Pan Krzysztof Peda (Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości) wskazał, że idea przyświecająca temu jest związana z wcześniejszym brzmieniem jednego z kryteriów dostępu zaproponowanych przez NCBiR, w ramach którego wymagane było przeszkolenie co najmniej 50% kadry kierowniczej uczelni w ramach szkoleń świadomościowych i na etapie jeszcze prekonsultacji. Zaznaczył, że zgłoszone były takie uwagi, że wiele uczelni we własnym zakresie już przeszkoliło sporą część swojej kadry zarządzającej, w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy czy ostatnich dwóch lat w ramach poprzednich projektów. Podkreślił, że obligowanie uczelni, która ma już przykładowo przeszkolone 50% kadr do poznawania tego szkolenia w tak krótkim okresie czasu może powodować konieczność przejścia ponownie tego samego szkolenia przez bardzo obciążonych czasowo rektorów, prorektorów czy dziekanów, w sytuacji, gdy jest to okres krótszy niż dwa lata. Zwrócił uwagę, że z tego względu chodziło o to, aby nie obligować do ponownego przeszkolenia tej grupy, jeżeli to szkolenie odbyło się w okresie krótszym

niż dwa lata przed przystąpieniem do projektu. Można również uwzględnić te osoby, które są przeszkolone w ciągu ostatnich dwóch lat, co byłoby ideą dotyczącą uproszczenia takiego rozwiązania i nie obligowania do ponownego przeszkolenia, w przypadku gdy okres pomiędzy poprzednim szkoleniem jest krótszy niż wskazany w tym kryterium. Wskazał, że możliwe, iż na etapie konsultacji zostało to przereklamowane i straciło sens, dlatego poprosił Panią Annę Marciniak o wyjaśnienie czy w kryteriach dostępu dalej ma to swoje uzasadnienie. Wskazał na konieczność doprecyzowania zapisów w tym zakresie w dokumencie bazowym, bo być może to sformułowanie wprowadzające nie jest jasne i rzeczywiście trzeba je przeformułować.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) podziękowała za głos i potwierdziła, że zapisy będą doprecyzowane w załącznikach. Ogłosiła przejście do głosowania nad uchwałą numer 40 w sprawie opinii na temat założeń zawartych w fiskach projektów wybranych w sposób niekonkurencyjny w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla pierwszego priorytetu programu FERS. W głosowaniu wzięło udział 44 członków Komitetu uprawnionych do głosowania, z czego 42 członków było za przyjęciem uchwały, 1 osoba była przeciw i 1 osoba wstrzymała się od głosu. Poinformowała, że uchwała została przyjęta. Następnie poinformowała o przejściu do głosowania nad uchwałą nr 41 w sprawie zatwierdzenia szczegółowych kryteriów wyboru projektów zawartych w fiskach w ramach Rocznego Planu działania na 2023 rok dla trzeciego priorytetu programu Fundusze Europejskie realizowanych przez NCBiR. W głosowaniu wzięły udział 44 osoby, 42 członków Komitetu Monitorującego było za przyjęciem przedmiotowej uchwały, 2 osoby były przeciw i nikt się nie wstrzymał od głosowania. Poinformowała, że uchwała została przyjęta. Następnie poinformowała, że musi na godzinę opuścić spotkanie, przekazała prowadzenie pod jej nieobecność Panu Dyrektorowi Piotrowi Krasuskiemu.

Pan Piotr Krasuski poinformował o przejściu do kolejnego punktu agendy jakim są projekty niekonkurencyjne zgłoszone przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, dotyczące doradztwa metodycznego oraz międzynarodowych badań edukacyjnych.

4. Fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki dotyczące doradztwa metodycznego oraz międzynarodowych badań edukacyjnych

Pani Anna Nikowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację dotyczącą fiszek projektów niekonkurencyjnych Ministerstwa Edukacji i Nauki (prezentacja stanowi załącznik nr 6 do protokołu)

Pan Piotr Krasuski zarządził 10 minut przerwy technicznej, następnie poprosił Panią Annę Komorowską o dokończenie prezentacji.

Pani Anna Komorowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) kontynuowała prezentację dotyczącą fiszek projektów niekonkurencyjnych Ministerstwa Edukacji i Nauki (prezentacja stanowi załącznik nr 6 do protokołu)

Pan Piotr Krasuski otworzył dyskusję, następnie przekazał głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka poinformowała, że podczas warsztatów zgłaszała swoje uwagi i w jej opinii były one bardzo krytyczne, ponieważ te projekty odbiegały od standardów tworzenia projektów. Zależało jej także, aby w kwestii doradców metodycznych pochyłono się nad standardami międzynarodowymi, które dotyczą mentoringu czy tutoringu. Dodała, że w kontekście metodologów ważne jest, aby osoby te mogły z czasem posługiwać się międzynarodowym certyfikatem. Podkreśliła jednak, że przyjmuje taką formułę wykonanej pracy i uważa projekty za bardzo wartościowe.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz (Forum Związków Zawodowych) poinformował, że jako organizacja pozarządowa są zainteresowani upublicznieniem raportów, nie tylko analizy statystycznej. Wskazał, że bardziej interesowałby organizacje pozarządowe raport pogłębiony, jakościowy. Oznajmił, że to byłby dobry punkt do dyskusji nad dalszymi zmianami. Przyłączył się do gratulacji dotyczących organizacji Euro Skills.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) zapytała, jakie są losy fiszki koordynatorów działań cyfrowych. Dodała, że na dzisiejszym Komitecie tej fiszki nie ma, ale wspólnie z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji i Nauki długo nad nią pracowali, odbyło się również spotkanie z ekspertami.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Markowi Lewińskiemu.

Pan Marek Lewiński (Ministerstwo Edukacji i Nauki) poinformował, że w przypadku projektu Centrum Transformacji Cyfrowej, departament merytoryczny w obecnej chwili opracowuje koncepcję wspólnie z Instytutem Badań Edukacyjnych. Wskazał, że na następnym spotkaniu Komitetu Monitorującego ta fiszka zostanie zaprezentowana.

Pan Piotr Krasuski Wobec braku dalszych głosów w dyskusji, zaproponował przejście do głosowania nad uchwałą numer 42 kryteria zawarte w fiszkach opracowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. W głosowaniu wzięło udział 42 osoby uprawnione do głosowania, czego oddano 41 osób opowiedziało się za, 1 głos wstrzymujący się i nie było głosów sprzeciwu. Poinformował, że uchwała nr 42 została podjęta. Zarządził przejście do kolejnego punktu z agendy: fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Poprosił Panią Hannę Harasimiuk o jej zaprezentowanie.

5. Fiszki projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa dotyczące sieci dostępności cyfrowej oraz kształcenia specjalistów i specjalistek dostępności cyfrowej

Pani Hanna Harasimiuk (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację dotyczącą fiszek projektów niekonkurencyjnych zgłoszonych przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa (prezentacja stanowi załącznik nr 7 do protokołu.)

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Adamowi Niedziółce.

Pan Adam Niedziółka (Pracodawcy RP) zapytał, dlaczego ten projekt jest projektem niekonkurencyjnym. Dopytał jakie uprawnienia posiada Ministerstwo Cyfryzacji przygotowując specjalistów do kursów i kwalifikacji, które są rynkowe.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Agnieszce Krauzowicz celem odpowiedzi.

Pani Agnieszka Krauzowicz (Centrum Projektów Polska Cyfrowa) poinformowała, że Pani Dyrektor Anna Huzarska oraz jej najbliższy współpracownik, który pomagał w przygotowaniu tej fiszki i współpracował z nami w trakcie warsztatów, są pracownikami Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych. Dodała, że jest to w Ministerstwie Cyfryzacji dedykowana komórka i wskazana we wszystkich strategiach rządowych, jakie w zakresie kompetencji cyfrowych są realizowane.

Pan Piotr Krasuski zapytał czy Centrum Projektów Polska Cyfrowa ten proces szkoleniowy będzie wykonywać niejako własnymi siłami, czy będzie zlecać go wśród dostawców prywatnych.

Pani Agnieszka Krauzowicz poinformowała, że ten projekt szkoleniowy będą realizować w partnerstwie.

Pan Piotr Krasuski dodał, że domyśla się, iż partnerem będzie firma szkoleniowa, która ma trenerów. Przekazał głos Panu Aleksandrowi Waszkielewiczowi.

Pan Aleksander Waszkielewicz ogłosił, że jednym z elementów tego szkolenia jest dostępność dokumentów. Poinformował, że jest tam mowa o tym, że te szkolenia będą kierowane między innymi do kadr publicznych, ale również do kadr organizacji pozarządowych oraz ich podopiecznych. Wskazał, że użyty termin „podopieczni organizacji” jest mało partnerski i włączający. Dodał, że można myśleć nad różnymi propozycjami, ale przykładowo osoby, na rzecz których działają organizacje albo osoby wspierane przez organizacje, podopieczni nie jest w jego opinii dobrym terminem. Poinformował, że w tej fiszce dostrzega się kadry, lecz nie dostrzega się informatyków programistów i projektantów stron internetowych. Zaproponował uwzględnienie ich. Wskazał, że znaczna częścią kosztu projektu to walidacja, której koszt wynosi 3300 zł za osobę. Ponieważ taka walidacja pojawiła się pierwszy raz zawnioskował do Ministerstwa

Cyfryzacji i CPPC, żeby w środowisku, poprzez Radę Dostępności informować o tym, że pojawia się popyt na kwalifikację ZSK w tym obszarze, bo wtedy pojawi się szereg podmiotów, które mogą przeprowadzić walidację za niższą cenę. Wracając do kwestii dostępności wskazał, że zgodnie z konwencją to nie osoby z niepełnosprawnościami mają problem z dostępem do Internetu tylko władza publiczna na problem z przystosowaniem zasobów Internetu. Poinformował, że odnośnie uniwersalnego projektowania widnieje zapis, że będzie on dostępny dla 95% społeczeństwa, czyli dla tyłu dla ilu obecnie jest niedostępny. Wskazał, że proponuje zapis, z „dostępne” na „użyteczne” dla wszystkich. Następnie wskazał, że w projekcie lub być może we wcześniejszej jego wersji jest zbyt wysoka kwota przeznaczona na organizację konferencji. Wskazał, że budżetował wiele konferencji i nawet konferencje stacjonarne nie zbliżyły się do kosztu wskazanego dwudniowego spotkania. Dodał, że ta kwota nie jest uzasadniona.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że Ministerstwo zapewni pełną dostępność formatowania dokumentu pod względem cyfrowym i edycyjnym, zweryfikuje również kwestie słownictwa i sformułowań. Odnośnie pierwszej uwagi poinformował, że co do włączania przedstawicieli wykonawców stron internetowych, projektantów aplikacji mobilnych widzi tutaj trudność, że działania wiązałyby się z kwestią pomocy publicznej, jeżeli mowa o tym, że osoby te zatrudnione są w spółkach, w firmach, w przedsiębiorstwach, które oferują swoje usługi. Wskazał, że odnośnie dwudniowej konferencji on-line koszt jest zawyżony, ale inaczej jest przy organizacji dwudniowego spotkania stacjonarnego w Warszawie, gdzie koszty organizacji są wysokie. Wskazał, że również jako Instytucja Pośrednicząca przyglądają się kosztom organizacji konferencji czy warsztatów, lecz po rozmowach z beneficjentami i przyjmując ich uzasadnienia, jest się w stanie takie koszty zrozumieć.

Pani Anna Huzarska (Ministerstwo Cyfryzacji) oświadczyła, że zapozna się z treścią fiszki oraz zmieni nieadekwatne sformułowania, na które została zwrócona uwaga, takie jak „podopieczni”. Odnosząc się do kwestii kosztów walidacji wskazała, że planując projekt należy uwzględnić warunki rynkowe, aktualnie jest jedna instytucja certyfikująca, która wskazała koszty walidacji. Jeśli w trakcie konkursu pojawią się nowe instytucje to koszty będą niższe. Kolejno odnosząc się do kwestii dotyczącej włączenia w szkolenia kolejnej grupy osób - webmasterów, czy też informatyków, wyjaśniła, że kwalifikowane do szkolenia są trzy grupy. Jedną to są pracownicy podmiotów publicznych, drugą to są osoby wokół organizacji pozarządowych i trzecią to są osoby, które w projekcie są nazwane absolwentami. Nie ma wskazanego limitu wieku, ponieważ ktoś w wieku 40 lat też może chcieć się przebranżowić, posiadać jakąś wiedzę i certyfikować swoje umiejętności. Więc osoby, które będą chciały odbyć szkolenie i potem walidować i będą miały wykształcenie w kierunku informatycznym, czy będą pracować jako webmasterzy, czy projektanci stron, czy aplikacji również będą mogły wziąć udział. Wydaje się, że dzięki temu uda się nie wchodzić w problem pod tytułem pomocy publicznej.

Pan Adam Pietrasiewicz (Ministerstwo Cyfryzacji) odnosząc się do uwagi Pana Aleksandra Waszkielewicza dotyczącej skierowania szkoleń do informatyków zasugerował, aby na projekt spojrzeć ze strony uzyskanych kwalifikacji, które są kwalifikacjami webmasterskimi. Wskazał, że efektem tego projektu, będzie nadanie kwalifikacji takim osobom, które są webmasterami, czy osobami realizującymi strony internetowe lub aplikacje mobilne. Dodał, że w jego opinii spojrzenie od strony kwalifikacji, które będą nadawane, jest odpowiedzią przynajmniej w części na uwagę Pana Aleksandra.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Aleksandrowi Waszkielewiczowi.

Pan Aleksander Waszkiewicz (Rada Dostępności oraz Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami) poinformował, że jeżeli intencją Ministerstwa Cyfryzacji i CPPC było wskazanie każdej osoby, która ukończyła kiedykolwiek szkołę ponadpodstawową, to należy to napisać wprost. Dodał, że pojęcie absolwenci jest mylące i można się zastanawiać, czy odnosi się do osoby młodej, która dopiero uzyskała status absolwenta, czy to może być osoba w wieku emerytalnym. Kolejno podkreślił, że dla dostępności stron internetowych, aplikacji mobilnych są nie tylko potrzebni ci, którzy je zamawiają i z nich korzystają, ale również, ci, którzy dostępność zapewniają, czyli wykonują. Odnośnie kwestii związanej z pomocą publiczną i zatrudnieniem oznajmił, że jeżeli te osoby są pracownikami na podstawie umowy, to również mogą zostać objęte wsparciem w ramach FERS, bez wchodzenia w kwestie pomocy publicznej bo nie są przedsiębiorcami. Dodał, że gdyby zdecydować się tej grupy nie włączać, to wtedy ma to bardzo mały sens, żeby była tam kwalifikacja dotycząca projektowania, tworzenia i wdrażania stron internetowych, aplikacji mobilnych. Podkreślił, że to są prace, które wykonują informatycy, zwłaszcza aplikacje mobilne, więc jeśli ich nie będzie to trudno się skupiać na tych kwalifikacjach. Wskazał, że są to najbardziej kosztochłonne i czasochłonne szkolenia, jednocześnie bardzo ważne z punktu widzenia efektów.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że zasadnym jest bycie bardziej zachowawczym, jeżeli chodzi o kwestię występowania pomocy publicznej bądź nie występowania, bo nie jest to kwestia tak prosta. Dodał, że nie wystarczy, że osoby te niejako nie prowadzą działalności na własny rachunek i już w takim przypadku nie ma pomocy publicznej. Podkreślił, że test pomocy publicznej jest bardziej złożony i obejmuje co najmniej kilka kwestii, takich jak czy osoba udaje się na taką formę podniesienia swoich kompetencji z własnej inicjatywy, czy została oddelegowana przez pracodawcę i czy pracodawca udziela jej w tym czasie zwolnienia z obowiązku wykonywania pracy. Podkreślił, że istotne jest także czy umiejętności, które zostaną zdobyte w trakcie szkolenia, są wykorzystywane na danym stanowisku pracy, które dana osoba zajmuje. Zwrócił uwagę, że z pomocy publicznej można wykluczyć wtedy, kiedy uznamy, że osoba rzeczywiście udaje się na takie szkolenie z własnej inicjatywy, nie jest wymagana do tego zgoda ani delegacja pracodawcy i to szkolenie odbywa się w czasie wolnym lub na urlopie wypoczynkowym, a nie wynika z decyzji zwolnienia z pracy przez pracodawcę. Podkreślił,

że to są podstawowe przesłanki, żeby móc uznać, że tej pomocy publicznej nie ma. Jeżeli zaś przesłanki te nie zostaną spełnione, to mówimy albo o pomocy de minimis, albo pomocy blokowej na szkolenia, która z kolei wiąże się z pewną intensywnością wsparcia.

Pan Przemysław Żydok (Fundacja Aktywacja) podkreślił, że przy okazji tej fiszki chciałby zaapelować do Instytucji Pośredniczących i trochę do Instytucji Zarządzającej o pilnowanie reżimu pisania smart fiszek. Zaznaczył, że były dziś na Komitecie przykłady dobrych fiszek. Wskazał, że wnioskodawców bardzo często system zmusza do pisania skrótami, a w konsekwencji jest bardzo mało treści. Zauważył, że w omawianej fiszce znajduje się wiele stron opisów. Zwrócił uwagę, że w takim układzie ciężko jest znaleźć konkretne informacje, wskaźniki, produkty i podkreślił, że należy apelować o czytelność fiszek. Kolejno, przeszedł do drugiej kwestii. Wskazał, że porównał te fiszki z odpowiedziami na pytania zamieszczonymi w Systemie Elektronicznej Wymiany Informacji i pojawia się rozbieżność dotycząca punktu o opracowaniu zaleceń i rekomendacji wdrażania dostępności cyfrowej. Stwierdził, że należy zadać zatem pytanie o status tego dokumentu, biorąc pod uwagę fakt, że jeżeli ma to być polityka publiczna odrębna to pewne wyższe wymagania powinny być postawione także w fiszce. Zwrócił uwagę także na trzecią kwestię dotyczącą dostępności polityki publicznej. Podkreślił, że w Polsce obowiązuje ustawa o zapewnieniu dostępności osobom o szczególnych potrzebach oraz ustawa o dostępności cyfrowej. Zauważył, że taki status jest dosyć ciekawy i stwierdził, że w jego ocenie w pewnym sensie ustawą wiodącą jest ustawa o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wskazał, że należy w związku z tym zadać pytanie, czy też tym działaniem chcemy doprowadzić do trwałego oderwania ustawy i działań związanych z dostępnością cyfrową. Podkreślił, że jeśli nie to należy uzupełnić zapis, który mówi, że zalecenia i rekomendacje, czyli właśnie ten plan wdrożenia dostępności cyfrowej zostaną skonsultowane między innymi z komisją wspólną. Zaznaczył, że w jego ocenie to jest trochę oczywiste, bo dotyczy to w dużej części właśnie instytucji publicznych, administracji samorządowej, ale też jednak powinno być uzupełnienie o Radę Dostępności wskazaną w fiszce. Podkreślił, że jego zdaniem powinno być uzupełnienie także o zapis „oraz środowiskiem osób z niepełnosprawnościami zgodnie z art. 4 ust. 3 Konwencji”. Kończąc podkreślił, że chciałby usłyszeć czym w rzeczywistości jest ten dokument, czy faktycznie polityką publiczną i jak ma ona wyglądać. Na koniec zasugerował dopisanie Rady Dostępności jako ciała, z którym w sposób obligatoryjny będą skonsultowane zapisy.

Pan Piotr Krasuski podkreślił, że jest sporo wymienionych zagadnień w związku z tym poprosił Ministerstwo Cyfryzacji o odniesienie się do nich.

Pani Anna Huzarska (Ministerstwo Cyfryzacji) rozpoczęła od odpowiedzi na ostatnie z zadanych pytań. Zapewniła, że skonsultują te zalecenia z Radą Dostępności i fiszka zostanie o te informacje uzupełniona. Natomiast nie będzie to polityka publiczna, ale zalecenia, rekomendacje i podstawy do ich wydania. Podstawą jest Ustawa o dostępności, co zostało skonsultowane z Instytucją Zarządzającą. Dodała, że znalazła

się tam również informacja o tym, że jeżeli zostaną przez przedstawicieli sieci wypracowane takie rozwiązania, które będą podstawą do tego, żeby zmienić ustawę o dostępności cyfrowej, to takie rekomendacje będą i Minister podejmie kroki legislacyjne w tym kierunku.

Pan Adam Pietrasiewicz odniósł się ponownie do wypowiedzi Pana Aleksandra Waszkielewicza, w odniesieniu do grup, które będą szkolone. Doprecyzował, iż fakt, że uwzględniają grupę przedstawicieli podmiotów publicznych, nie oznacza, że wśród tych osób nie znajdują się webmasterzy tworzący strony internetowe. Wskazał, że wręcz odwrotnie, chcieliby aby informatycy, pracujący w podmiotach publicznych, wzięli udział w szkoleniach. Dodał, iż założeniem było, że wśród podmiotów tych będą osoby, które będą wykształcone na twórców dostępnych cyfrowo, stron internetowych i aplikacji mobilnych. Ponownie zasugerował, aby podejść do tej kwestii od strony kwalifikacji i chęci doprowadzenia beneficjentów do ich osiągnięcia, niż poprzez perspektywę tego, że są to podmioty publiczne i mają być to urzędnicy, którzy dopiero dowiedzą się czym jest dostępność cyfrowa. Podkreślił, że chcą w projekcie uzyskać konkretnych ludzi z kwalifikacjami.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos Pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik złożyła wniosek w imieniu przedstawicieli partnerów społecznych, aby uwzględnić ich jako grupę docelową, analogicznie do grupy NGOS-ów. Kolejno, poprosiła o doprecyzowanie na czym będzie polegało szkolenie i jak będzie wyglądało, ponieważ nie wyobraża sobie różnorodności osób z różnym wykształceniem. Wskazała, że koszt jednego uczestnika wynosi ponad 26.000,00 zł i jest on bardzo wysoki, w porównaniu z kosztem studiów podyplomowych w Warszawie. Dopytała, jaki jest profil takiego uczestnika i czy każdy będzie przechodził taką samą ścieżkę. Poprosiła o doprecyzowanie i odniesienie się do wniosku formalnego.

Pan Piotr Krasuski poprosił o odpowiedź.

Pani Anna Huzarska w odpowiedzi na wniosek formalny poprosiła o sprecyzowanie grupy docelowej. Dodała, że chciałaby dobrze zrozumieć, a następnie uzupełnić fiszkę. Dopytała, o jakie podmioty chodzi.

Pani Aleksandra Wąsik doprecyzowała, że chodzi o przedstawicielki i przedstawicieli partnerów społecznych, czyli organizacje partnerów społecznych.

Pan Piotr Krasuski dodał, że rozumie, iż chodzi o partnerów społecznych w rozumieniu ustawy o Radzie i Dialogu Społecznego, czyli przedstawicieli związków zawodowych, i pracodawców. Doprecyzował, że w jego rozumieniu byłoby to pracownicy, którzy zajmują się prowadzeniem, zamawianiem usług, kupowaniem usług, tworzeniem stron internetowych i aplikacji mobilnych. Dodał, że nie chodzi o działania świadomościowe, ale o nabycie konkretnych umiejętności, można powiedzieć w dwóch kierunkach:

zamawiającego oraz wykonawcy. Wskazał, że są różne modele stron w niektórych instytucjach, także publicznych. Strony internetowe są niejako kupowane na zewnątrz, a w niektórych są tworzone wewnętrznie przez informatyków z danej instytucji. Dodał, że rozumie, iż takie same dwa modele tworzenia stron internetowych są możliwe również w przypadku organizacji pozarządowych czy organizacji partnerów społecznych.

Pani Anna Huzarska zaproponowała, że w pierwszej kolejności wyjaśnią jakie są szkolenia i przewidziane ścieżki, wtedy łatwiej będzie uzupełnić odpowiedź, gdyż te informacje były zawarte w fiszce, ale najwyraźniej nie wybrzmiały wystarczająco.

Pan Adam Pietrasiewicz zauważył, że pojawiła się pewna niejasność. Wyjaśnił, że szkolenia te będą prowadzone w celu uzyskania przez uczestników jednej z pięciu kwalifikacji. Do każdej z nich będą przystępować osoby, które nie mają wystarczającego bagażu wiedzy. Dodał, że w każdej gałęzi tych szkoleń, będą takie, które będą wymagały najpierw szkolenia wstępnego, a następnie wspólnego dla wszystkich szkolenia już konkretnego, żeby doprowadzić do zdania egzaminu, czyli walidacji danej kwalifikacji. Długość kursu będzie zależna od potrzeb uczestnika, przy czym średnio zakłada się 20 dni na jeden kurs.

Pani Anna Huzarska dodała, iż Ministerstwo Cyfryzacji wdraża już kwalifikacje w obrębie dostępności cyfrowej, którymi są: audytowanie dostępności stron internetowych, audytowanie dokumentów cyfrowych, projektowanie i prowadzenie badań dostępności informacji elektronicznej z udziałem użytkowników, testerów z osobami z indywidualnymi potrzebami, wykorzystywanie standardu WCAG przy tworzeniu i dostosowywaniu stron internetowych i wykorzystywanie standardów WCAG przy tworzeniu i dostosowywaniu aplikacji mobilnych. Poinformowała, że nie ma możliwości, aby w ciągu 20 dni przeszkolić osobę, której wiedza w tym zakresie jest na poziomie zerowym do tworzenia stron internetowych. Dodała, że to zawsze będą szkolenia dla osób średniozaawansowanych i zaawansowanych, będą to kursy dla osób, które mają już jakąś wiedzę, chcą się podszkolić i uporządkować wiedzę.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) w odniesieniu do pierwszego wątku poruszonego przez Panią Aleksandrę Wąsik wskazała, że kwestia podmiotów uprawnionych odnosi się do pierwszego fragmentu projektu, w którym widnieje, że zadaniem publicznym związanym z dostępnością cyfrową będzie wdrożenie programu edukacyjnego, następnie wymienione są grupy odbiorców. Wniosła, żeby w tym konkretnym zapisie pojawili się pracownicy, pracownice, reprezentujące organizację partnerów społecznych. Dodała, że na warsztacie, uzyskali informację, że to nie jest wsparcie kierowane do podmiotów prywatnych. Wskazała, że w ich opinii wpisują się do tego katalogu reprezentanci partnerów społecznych. Poinformował, że uważa, iż taka możliwość powinna być w tym projekcie zapewniona.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że ze strony Instytucji Zarządzającej jak i Ministerstwa Cyfryzacji jest zgoda. Wskazał, że w jego wypowiedzi chodziło o doprecyzowanie jaki profil pracownic i pracowników partnerów społecznych będzie się kwalifikował do udziału w szkoleniu. Czy będą to pracownicy IT. Dodał, że jeśli będzie to np. osoba z wykształceniem humanistycznym to, jeśli nie przebranżowi się na webmastera to nie będzie to szkolenie dla niego. Oświadczył, że jest to szkolenie dla osób, które umieją już tworzyć strony i chcą to robić w sposób dostępny.

Pani Elżbieta Wielg (Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność") zaznaczyła, że jeżeli chodzi o kwalifikowalność udziału w szkoleniu przedstawicieli partnerów społecznych to wynika to z tego, że dostępność stron internetowych dla realizatorów projektów jest zadaniem obowiązkowym, a niewywiązanie się z tego wiąże się z naliczaniem kar umownych w wysokości 4-5% kosztów pośrednich.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Przemysławowi Hermanowi.

Pan Przemysław Herman (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformował, że odnośnie wypowiedzi Pani Elżbiety Wielg strona internetowa musi być dostępna tylko wtedy, kiedy dotyczy ona przedmiotu inwestycji, a nie za każdym razem.

Pan Piotr Krasuski zaproponował, aby wrócić do tematu dostępności stron internetowych w części dotyczącej spraw różnych, następnie przekazał głos Panu Ireneuszowi Hyrze.

Pan Ireneusz Michał Hyra (Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Zarząd Główny) poinformował, że w jego opinii 20 dni, aby zostać audytorem to za mało. Oświadczył, że pracuje na uczelni wyższej oraz w instytucji audytu, gdzie przeprowadzane są audyty stron internetowych i aplikacji. Wskazał, że nie wyobraża sobie, aby osoba, która ukończyła 20 dniowy kurs była audytorem nie mając o tym żadnej wiedzy, ani wcześniejszego wykształcenia kierunkowego. Dodał, że taka osoba po 20 dniach nie będzie miała wystarczającej wiedzy i doświadczenia, aby zostać certyfikowanym audytorem.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Adamowi Pietrasiewiczowi.

Pan Adam Pietrasiewicz (Ministerstwo Cyfryzacji) poinformował, że program szkoleń będzie dostosowywany do wymogów, a wskazane 20 dni to średnia liczba dni szkolenia. Jeżeli w trakcie okaże się, że na niektóre szkolenia będzie potrzeba więcej niż 20 dni to tak będzie. Wskazał, że na chwilę obecną, po przyjrzeniu się wymaganiom, jakie musi spełnić osoba, która będzie przystępowała do takich walidacji kwalifikacji uważają, że 20 dni będzie wystarczające.

Pan Piotr Krasuski zakończył dyskusję. Poinformował, że wszystkie zmiany uzgodnione w czasie trwania dyskusji zostaną wprowadzone. Ogłosił głosowanie w sprawie uchwały

nr 43 w sprawie opinii na temat założeń zawartych w fiszkach projektów wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla 3. Priorytetu programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanych przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Oświadczył, że w głosowaniu wzięły udział 44 osoby, w tym oddano 36 głosów za, 5 głosów wstrzymujących się i 3 głosy przeciw. Poinformował, że uchwała została przyjęta. Ogłosił przejście do kolejnego punktu agendy, fiszki projektów niekonkurencyjnych oraz konkursu dotyczącego samoorganizacji przedsiębiorstw społecznych. Poprosił Pana Łukasza Mikulca, Naczelnika Wydziału Rynku Pracy i Integracji Społecznej o przedstawienie prezentacji.

6. Prezentacja fiszki projektów niekonkurencyjnych oraz konkursu dot. samoorganizacji przedsiębiorstw społecznych zgłoszonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Pan Łukasz Mikulec (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawił prezentację zawierającą fiszki projektów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (prezentacja stanowi załącznik nr 8 do protokołu)

Pan Piotr Krasuski poinformował, że zostały przedstawione trzy fiszki i każda z nich będzie omawiana po kolei. Wskazał, że jako pierwsza omawiana była fiszka projektu niekonkurencyjnego pt. Wsparcie instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną, działanie 4.13. Wobec braku głosów poinformował, że uznaje fiszkę za uzgodnioną. Oświadczył o przejściu do omówienia drugiej fiszki projektu niekonkurencyjnego pt. Wsparcie instytucji regionalnych w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych Działanie 4.13. Przekazał głos Panu Cezaremu Miżejewskiemu.

Pan Cezary Miżejewski (Wspólnota Robocza Związku Organizacji Socjalnych) rozpoczął od kwestii związanej z deinstytucjonalizacją. Wskazał, że półtora roku temu Rząd przyjął strategię rozwoju usług społecznych, w której zobowiązał się do powołania zespołu rządowo-samorządowo-pozarządowego, którego celem będzie przygotowanie dwu lub trzyletniego planu wdrożeniowego, jednak w wyniku spotkania nie powstał plan. Zaznaczył, że jest szereg kwestii, które budziły ich wątpliwości i zastrzeżenia, przykładowo badanie domów pomocy społecznej, które mają przeprowadzić urzędnicy urzędów wojewódzkich. Wskazał, że pojawił się wątek wspierania regionu w zakresie tworzenia takich mechanizmów wsparcia społeczności lokalnych. Dodał, że cała fiszka jest poświęcona wychodzeniu z placówek całodobowych. Poinformował, że ich sprzeciw dotyczy zapisu odnośnie przygotowania pracowników ROPS-ów i urzędów wojewódzkich i innych instytucji wojewódzkich, których mają szkolić organy prowadzące całodobowe placówki, czyli placówki komercyjne. Zwrócił uwagę, że zostało to ograniczone wyłącznie do komercyjnych placówek całodobowych, które bez zmian legislacyjnych nie zrobią nic

w zakresie otwierania się na środowisko, bo oni podlegają jedynie ustawie. Oznajmił, że jeżeli ma być przeprowadzany proces edukacyjny, to po pierwsze należy wypracować mechanikę i skierować go do wszystkich, a nie tylko do placówek komercyjnych. Zaznaczył, że placówki komercyjne nie mają żadnych instrumentów prawnych i ich głównym interesem dzisiaj bez zmian ustawowych jest to, żeby mieć jak najwięcej osób w placówkach całodobowych. Następnie zgłosił wniosek formalny do omawianej fiszki dotyczący rozszerzenia podmiotów uprawnionych do korzystania ze szkoleń i doradztwa, aby wsparcie to dotyczyło domów pomocy społecznej, placówek całodobowych o charakterze komercyjnym i innych placówek o charakterze całodobowym.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że wniosek został odnotowany. Odniósł się do zmian legislacyjnych w zakresie ustawy o pomocy społecznej, która wejdzie w życie w listopadzie. Dodał, że uważa to za sporą rewolucję, ponieważ daje to możliwość domom pomocy społecznej otrzymania świadczenia na wyodrębnienie swojej działalności. W tych miejscach byłaby świadczona opieka krótkoterminowa, wytchnienia w postaci właśnie usług środowiskowych. Oświadczył, że pojawiają się wątpliwości, czy w świetle umowy partnerstwa takie wsparcie byłoby możliwe. Poinformował, że jego zdaniem jest to celowe, ponieważ jest bardzo mało zasobów ludzkich i innych infrastrukturalnych w Polsce, żeby rozwijać usługi środowiskowe. Wskazał, że przejście z usług instytucjonalnych na usługi środowiskowe nie będzie możliwe bez wykorzystania zasobów, które są w usługach instytucjonalnych. Wskazał na zmiany jakie należałoby dokonać w zakresie charakteru usług, miejsce ich świadczenia czy sposobu świadczenia usług. Oznajmił, że jako instytucja zarządzająca i koordynująca EFS popiera kierunek, który Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zaproponowało w ustawie. Złożył na ręce przedstawicielki Komisji Europejskiej apel, głównie w imieniu samorządów regionalnych i instytucji zarządzających regionami o jak najszybsze zajęcie stanowiska, ponieważ regiony w programach regionalnych realizują już to wsparcie. Następnie poprosił o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej celem odniesienia się do wniosku formalnego.

Pani Marlena Kończak (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) podziękowała za uwagi. Potwierdziła, że rozmowy dotyczące drugiej fiszki były długie i owocne. Wskazała, że w niektórych kwestiach udało się dojść do porozumienia. Poprosiła, aby głos w tej sprawie zabrał Pan Grzegorz Barański, Dyrektor Departamentu Pomocy Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, przedstawiciel departamentu, który pełni rolę beneficjenta.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) poinformował, że strategia rozwoju usług społecznych przyjęta przez Rząd w roku ubiegłym, jest wdrażana wieloaspektowo. Wskazał, że wszystkie rzeczy, o których jest mowa, będą dotyczyły przekształcenia wszystkich form opieki instytucjonalnej w formy opieki, które są ukierunkowane na łączenie tych form z najmniejszym naciskiem na formy opieki całodobowej. Dodał, że jest to realizacja wprost zapisów strategii rozwoju usług

społecznych. Wskazał, że wspomniany zespół do spraw rozwoju usług społecznych spotyka się cały czas. Oświadczył, że partnerzy społeczni uczestniczyli w nim tylko raz. Zaznaczył, że są już uchwalone ustawy i projekty, na podstawie których wdrażana jest strategia rozwoju usług społecznych. Odnosząc się do kwestii fiszki dotyczącej działań z zakresu instytucjonalizacji, poinformował, że realizują to trzy różne podmioty. Wskazał, że pierwszym podmiotem są organy władzy publicznej, czyli samorządy, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego. Dodał, że druga grupa realizatorów usług w zakresie pomocy w integracji społecznej to podmioty niepubliczne działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego. Oświadczył, że trzecia grupa to grupa podmiotów niepublicznych działających bez zlecenia samorządów, jednakże stanowiących ważny element systemu pomocy i integracji społecznej. Podkreślił, że realizatorzy usług społecznych bez zlecenia samorządu również stanowią element systemu pomocy integracji społecznej. Oznajmił, że działa to na zasadzie takiej samej jak realizacja usług ochrony zdrowia. Poinformował, że jeśli ktoś jest realizatorem niepublicznym, nieposiadającym zlecenia samorządu, to nie oznacza, że nie jest również realizatorem usług społecznych, usług pomocy, integracji społecznej. Zaprzeczył, że placówki realizujące całodobowe wsparcie zostaną objęte wsparciem z tej fiszki. Oznajmił, że fiszka jest skierowana do instytucji regionalnych, w tym pracowników Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej oraz inspektorów Wydziałów Polityki Społecznej w zakresie pracy z tymi podmiotami, a w fiszce jest dokładny zakres zadań, które mają inspektorzy w przyszłości realizować. Podkreślił, że 80% usług opiekuńczych w systemie pomocy i integracji społecznej jest realizowanych przez podmioty niepubliczne, duża część na zlecenie podmiotów publicznych. Poinformował, że celem jest zbadanie jakości świadczonych usług, ale również zbadanie w tym zakresie mieszkańców, którzy przebywają w opiece całodobowej, możliwości w zakresie ich usamodzielnienia. Dodał, że takie badanie pozwoli nam przygotować w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej, adekwatne, spersonalizowane i ukierunkowane na konkretnego mieszkańca instytucji całodobowej narzędzia, mogące pomóc temu człowiekowi powrócić do społeczności lokalnej, zamieszkać na powrót z odpowiednim wsparciem przygotowanym na konkretną miarę dla konkretnego człowieka, który w ramach tych badań zostanie zdiagnozowany.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że omawiana fiszka nie przewiduje bezpośredniego wsparcia i bezpośrednich wydatków na rzecz szkoleń dla kadr komercyjnych i niepublicznych domów pomocy społecznej. Wskazał, że nabór przewiduje przeszkolenie doradców regionalnych ośrodków polityki społecznej oraz pracowników urzędów wojewódzkich w obszarze wdrażania lokalnych planów deinstytucjonalizacji, z uwzględnieniem zagadnień ochrony praw człowieka, poszanowania praw osób z niepełnosprawnościami, niezależnego życia w domach, w odniesieniu do art. 67-69 ustawy o pomocy społecznej. Zapytał czy ta wiedza, którą uzyskają pracownicy regionalnych ośrodków pomocy społecznej i pracownicy urzędów marszałkowskich, urzędów wojewódzkich względem niepublicznych domów pomocy społecznej, jest na tyle

specyficzna, że nie da się jej użyć w tym samym zakresie względem publicznych domów pomocy społecznej. Zapytał, czy to jest analogicznie, jak kształcenie nauczyciela w szkole publicznej i kształcenie nauczyciela w szkole niepublicznej. Zapytał, co stoi na przeszkodzie aby połączyć oba szkolenia dedykowane domom niepublicznym z domami publicznymi.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) wskazał, że art. 67 do 69 ustawy o pomocy społecznej, to artykuły, które regulują kwestię funkcjonowania placówek zapewniających całodobową opiekę, ale nie są to domy pomocy społecznej. Następnie odniósł się do kwestii rozdzielenia szkoleń dla pracowników podmiotów publicznych i niepublicznych. Wskazał, że co do zasady pobyt w placówkach niepublicznych to pobyt, który regulowany jest na podstawie umowy cywilnoprawnej. Dodał, że nie jest to stosunek, który łączy osobę korzystającą z domu pomocy społecznej z jednostką samorządu terytorialnego, która finansuje jego pobyt w tej właśnie jednostce. Wskazał, że mamy do czynienia po pierwsze z wyborami konsumenckimi, po drugie z zupełnie innym standardem realizacji usług, po trzecie innymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego, które stosujemy w zakresie realizacji usług przez te podmioty. Zapisy te łączymy tylko i wyłącznie, jeżeli chodzi o specyfikę tych placówek. Jednak są to zupełnie inne placówki. Stąd jest konieczność realizacji tego zadania właśnie w sposób wyodrębniony. Oświadczył, że już dziś mają zaplanowane w ramach 16 programów regionalnych działania skierowane do pracowników instytucji, jakimi są domy pomocy społecznej, które co do zasady, będą mogły korzystać ze wsparcia szkoleniowego w zakresie deinstytucjonalizacji usług, przekształcania tych placówek w instytucje otwarte, w instytucje ukierunkowane na realizację usług środowiskowych.

Pan Piotr Krasuski odnosząc się do wypowiedzi swojego przedmówcy zapytał co stoi na przeszkodzie, żeby nie precyzować w fiszce, kto będzie odbiorcą szkoleń. Wskazał, że odpowiedź na to pytanie po części została już udzielona.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) poinformował, że to jest inna specyfika obu podmiotów. Dodał, że domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę to jednostki realizujące zadania w oparciu o inne przepisy. Wskazał, że jest to zupełnie inny sposób funkcjonowania tych jednostek, kwestią wspólną jest jedynie sprawowanie opieki całodobowej nad osobami przebywającymi w tych placówkach.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Adamowi Szponce.

Pan Adam Szponka (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu) poinformował, że popiera pomysł Pana Cezarego Miżejewskiego, żeby oprócz strategii rozwoju usług społecznych spojrzeć na mapę dojścia do poszczególnych elementów deinstytucjonalizacji. Oświadczył, że strategia rozwoju usług społecznych jest dokumentem długoterminowym, zgodnie z nią do roku 2035 odbywa się jej pierwszy etap.

Odnosząc się do kwestii szkoleń zaznaczył, że jego zdaniem Dyrektor szedł w kierunku, że jest to wiedza uniwersalna i że w dużym stopniu wiedza, która ma być przekazana tej stronie niepublicznej jest tożsama z tą, która będzie przekazywana stronie publicznej, a pakiet tych informacji będzie miał charakter uniwersalny i zależy od tego, kto będzie odbiorcą i w jaki sposób będzie ją wykorzystywał. Oznajmił, że przekonuje ich argument o logiczności wsparcia, że pewne elementy zostały już gdzieś zapisane, zaprogramowane, więc te elementy, które zostały określone jako brakujące, zostały dopisane do tej fiszki. Dodał, że pojawiają się głosy, że domy pomocy społecznej będą korzystać ze wsparcia regionalnego, ze środków Unii Europejskiej. Zaznaczył, że jego zdaniem aktualnie proces deinstytucjonalizacji zmierza do zamykania DPS-ów. Poinformował, że na dzień dzisiejszy wyeliminowanie domów pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej ze świadczenia usług środowiskowych jest jego zdaniem odcięciem sobie prawej ręki, ponieważ jak wyjaśnił są to instytucje o największym potencjale. Oświadczył, że w środowisku lokalnym często mamy do czynienia z powiatami, gdzie właściwie nie ma instytucji, które by zgromadziły taki potencjał sprzętowy, intelektualny, wiedzę i przestrzeń. Oznajmił, że chce wzmocnić głos Pan Piotra Krasuskiego o wskazanie alternatywy dla domów pomocy społecznej.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Cinizii Masinie.

Pani Cinzia MASINA (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego) poinformowała, że zdaniem komisji nie można udawać, że mamy nagłą zmianę wprowadzoną z dnia na dzień, przechodząc z systemu instytucjonalnego na system, który jest zupełnie zdeinstytucjonalizowany, czy też system zintegrowanego kształcenia. Dodała, że Komisja nie mówi, że Polska powinna wprowadzić tego typu zmiany z dnia na dzień, a biorąc pod uwagę dzisiejsze realia dzisiaj są gotowi do wspierania procesu przejściowego. Wskazała, że zgadzają się z tym, że synergia pomiędzy dwoma systemami są możliwe i mile widziane. Podkreśliła, że należy wykorzystać infrastrukturę i całe zaplecze kapitału ludzkiego. Poinformowała, że praktyczna realizacja tej synergii pozostaje w rękach różnych instytucji, które są na dole systemu i mają różny system rozliczania z zakresu odpowiedzialności, w związku z czym nie jest możliwe wypracowanie jednego systemu dotyczącego kwestii płatności, wynagrodzeń personelu, różnego typu kosztów. Zaznaczyła, że ważnym jest indywidualne podejście do instytucji.

Pan Piotr Krasuski oznajmił, że w trakcie negocjacji umowy partnerstwa kwestią sporną były kwestie domów pomocy społecznej. Wskazał, Dyrekcja ds. polityki regionalnej, która odpowiada za wdrażanie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, wyraziła stanowczy sprzeciw wobec jakiegokolwiek finansowania DPS, w konsekwencji czego DPS nie może być beneficjentem wspomnianego projektu. Poinformował, że inaczej jest w przypadku EFS, gdzie nie zgodzono się na taki zapis, w związku z czym DPS może być beneficjentem projektu o ile wsparcie EFS Plus prowadzi do tranzycji, do przekształcania usług instytucjonalnych w usługi środowiskowe.

Cezary Miżejewski (Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych) poprosił o uwzględnienie partnerów społecznych w dyskusji. Oznajmił, że padło stwierdzenie, że beneficjentami nie są pracownicy, natomiast na stronie 10 fiszki znajduje się zapis, że beneficjentem są pracownicy placówek całodobowych komercyjnych, zapytał więc kto jest beneficjentem, czy będą to pracownicy placówek czy kadry regionalne. Poinformował, że nie rozumie skąd wziął się taki zapis. Zwrócił uwagę, że prawa są takie same niezależnie czy ktoś jest w placówce państwowej czy komercyjnej. Dodał, że zależy im by każdego traktować tak samo. Oznajmił, że jeżeli skupiamy się na kadrach regionalnych, to wypracujemy jeden mechanizm, jeden podręcznik, jeden system doradztwa dla kadr regionalnych, który służy wszystkim pracownikom wszystkich placówek całodobowych w zakresie praw człowieka i niezależnego życia. Zwrócił uwagę, że placówki całodobowe to nie tylko placówki podlegające pomocy społecznej, nie tylko dla osób starszych i niepełnosprawnych, ale są to również placówki związane z bezdomnością, placówki dla dzieci i młodzieży. Dodał, że nie ważne czy ktoś mieszka w komercyjnym, czy niekomercyjnym domu, jego prawa są wszędzie takie same.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Przemysławowi Żydokowi.

Pan Przemysław Żydok (Fundacja Aktywizacja) oznajmił, że popiera pomysł, aby w kwestii tranzycji korzystać z obecnej formy pomocy i wykorzystać ją do stworzenia jej nowej formy. Zaznaczył, że omawiana fiszka niepokoi organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami i je reprezentujące, ponieważ zakłada ona, że urzędy wojewódzkie, a dokładnie ich nadzorcy będą przeprowadzać w domach pomocy społecznej badania, na podstawie których powstanie pewna linia rozwojowa deinstytucjonalizacji. Wskazał, że jest to niepokojące. Zaznaczył, że w fiszce, w opisie pierwszego zadania jest zapis „zaplanowane działania w sposób bezpośredni wpisują się w cele i założenia strategii oraz są zgodne z założeniami wynikającymi z Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie dążenia do niezależnego życia”. Oznajmił, że na podstawie tego zapisu fiszka jest niezgodna z zapisami horyzontalnymi. Oświadczył, że każda interwencja musi być zgodna z konwencją, z wszystkimi artykułami, a nie z jednym artykułem tutaj wskazanym. Zawniósł, aby w tym powyżej wskazanym zdaniu zakończyć jego treść po słowie Konwencji ONZ, a tym samym usunąć zapis w zakresie dążenia do niezależnego życia, które skutkuje zawężeniem artykułów do jednego i wykluczeniem pozostałych. Zawniósł, także, aby na końcu tego akapitu dodać zdanie: „Rekomendacje służące dalszym pracom koncepcyjnym zostaną, zgodnie z artykułem czwartym, ustęp trzeci GPON skonsultowane i powstaną przy aktywnym udziale środowiska osób z niepełnosprawnościami, w tym uzyskają pozytywną opinię Krajowej Rady Konsultacyjnej do spraw Osób Niepełnosprawnych”.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że rekomendacje płynące z badania miały mieć charakter indywidualny względem każdej z osób, która przebywa w Domu Pomocy Społecznej, w związku z czym trudno by było je konsultować.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) oznajmił, że rozmowa dotyczy indywidualnego podejścia do konkretnej osoby żyjącej w konkretnym miejscu i przygotowaniu indywidualnego planu usamodzielnienia dla tej właśnie osoby. Wskazał, że ciężko byłoby przeprowadzić konsultacje takiego dokumentu. Wskazał, że ta fiszka ma taki kształt, żeby regionalne ośrodki polityki społecznej i instytucje zarządzające na poziomie regionalnym mogły zaplanować właśnie celowane pod kątem tej konkretnej osoby żyjącej we wskazanym miejscu wsparcie, adekwatne do jej sytuacji życiowej.

Pan Przemysław Żydok (Fundacja Aktywizacja) oznajmił, że w fiszce jest zapis, że wyniki przeprowadzonego badania zakończą się opracowaniem krajowych wniosków oraz rekomendacji z badania. Zapytał czy krajowe wnioski to są te badania, wnioski dla każdego pojedynczego beneficjenta DPS-ów.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) poinformował, że jest to jedna część: krajowe wnioski łącznie z rekomendacjami dla każdego regionu i w ramach których dla każdego regionu będzie wskazane wprost gdzie należy podjąć interwencję względem danej osoby żyjącej w określonym środowisku.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że można byłoby zrealizować ten postulat częściowo poprzez konsultacje wniosków płynących z badań o charakterze krajowym z Krajową Radą wraz z organizacjami pozarządowymi.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) wskazała, że pewne zapisy, które na warsztatach zostały usunięte, dziś znowu są w fiszce, wobec czego zapytała, nad którą wersją fiszki odbędzie się głosowanie. Oznajmiła, że prosiła na warsztatach o to, aby zaprezentować mapę wsparcia dla podmiotów społecznych, która przedstawi w jakiej formie będą one korzystać ze wsparcia szkoleniowo-doradczego. Wskazała, że ma obawy czy placówki niepubliczne też zostaną objęte tym wsparciem. Dodała, że jest tworzonych wiele placówek, które nie spełniają żadnych przepisów i standardów, a są po prostu ratowaniem sytuacji, która ma miejsce w związku z wojną w Ukrainie, czyli przenoszeniem dziennych domów pobytu, domów dziecka z Ukrainy do Polski. Zapytała, kto będzie sprawował nadzór nad tymi ośrodkami w przyszłości. Oświadczyła, że apelowali o niezależne audyty, aby tych podmiotów i organizacji nie przestraszyć, aby móc wdrożyć tam standardy. Podsumowując zapytała, jakiego typu obiekty mieszczą się w naborze, czy będą to również przeniesione z Ukrainy obiekty, domy, które na chwilę obecną w naszym systemie nie widnieją.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że decyzję, które uwagi zostaną uwzględnione podejmuje Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Dodał, że MFiPR może co najwyżej wspierać postulat społeczny lub powiedzieć, że jest niemożliwy do zrealizowania. Natomiast Ministerstwo stara się pilnować, aby każde zobowiązanie, które padnie podczas warsztatów było odzwierciedlone w fiszce. Wskazał, że aktualna fiszka to jest ta, która

w Systemie Elektronicznej Wymiany Informacji została opublikowana chronologicznie jako ostatnia.

Pan Łukasz Mikulec (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) doprecyzował jak w sposób techniczny wygląda wprowadzanie zmian do fiszki. Wyjaśnił też, że przed posiedzeniem przesyłane są materiały w kształcie, w którym będą poddawane pod głosowanie.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) zapytała czy w naborze 4.13 objęte wsparciem szkoleniowym są również instytucje integracji społecznej, jak rodziny wspierające placówki wsparcia dziennego.

Pan Łukasz Mikulec (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) wytłumaczył, że wskazane grupy docelowe są obejmowane wsparciem na poziomie regionalnym, w programach regionalnych. Dodał, że w ramach tych naborów przewidziany jest cały system wsparcia zarówno pieczy zastępczej, jak i wsparcie bezpośrednie dla osób obejmowanych usługami społecznymi. Poinformował, że w tej fiszce mowa jest o szerokim przekroju usług, od usług opiekuńczych, przez asystenckie, po generalnie wsparcie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym wsparcie dla rodzin zastępczych, dla całego systemu pieczy zastępczej.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Annie Piotrowskiej.

Pani Anna Piotrowska (Dom Pomocy Społecznej "Przystań") poinformowała, że jest Dyrektorem Domu Pomocy Społecznej. Dodała, że chciałaby wzmocnić głos Pana Baranowskiego. Wskazała, że obawy w środowisku budzi to, że pierwsza informacja, jaka została podana to informacja o ich likwidacji. Poprosiła o pomoc, w jaki sposób realizować strategię rozwoju usług społecznych, w jaki sposób wspomóc mieszkańców, bo to oni są podmiotem działań i to na ich rzecz te działania są podejmowane. Dodała, że ma nadzieję, że projekt będzie dużym wsparciem dla pracowników domów pomocy społecznej, pomimo tego, że nie będą bezpośrednimi beneficjentami to skorzystają z niego, aby spokojnie proces deinstytucjonalizacji przejść i osiągnąć efekt oczekiwany, czyli, że dom pomocy społecznej będzie ostateczną opcją dla mieszkańca.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Adamowi Szponce.

Pan Adam Szponka (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu) oznajmił, że jest zaskoczony oceną tej fiszki, ponieważ w jego opinii ta fiszka to cofanie się w wypracowaniu zmian. W kwestii urzędów wojewódzkich wskazał, że jego zdaniem w tych instytucjach proces deinstytucjonalizacji przebiega znacznie wolniej. W odniesieniu do tranzycji wskazał, że fiszka właśnie ma przygotować jak z tych systemów umiejętnie czerpać korzyści. Poinformował, że należy skupić się na zapisach

fiszki, ponieważ w przeciwnym wypadku dyskusja zmierza do definiowania deinstytucjonalizacji. Dodał, że niepotrzebnie wpłątujemy w to placówki z Ukrainy, ponieważ placówki te nie mają statusu ani DPS-u, ani właściwie żadnej innej instytucji.

Pan Piotr Krasuski podziękował. Przekazał głos Panu Aleksandrowi Waszkielewiczowi.

Pan Aleksander Waszkielewicz (Rada Dostępności oraz Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami) poinformował, że ma dwie uwagi. Pierwsza uwaga dotyczy tego, że koszt wynosi 8 milionów, z czego 60% dotyczy badania. Zapytał czy to badanie musi być robione na wszystkich domach czy może być zrobione na próbie 10%. Zaznaczył, że na stronie 4 brakuje zapisu, że ta Fiszka dotyczy też dzieci i młodzieży.

Pan Piotr Krasuski podziękował. Przekazał głos Panu Grzegorzowi Baranowskiemu.

Pan Grzegorz Baranowski (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) oświadczył, że wszystkie uwagi redakcyjne przyjmuje z pokorą. Wyjaśnił, że badanie musi być przeprowadzone w całości, aby dotrzeć do każdego człowieka w placówce i być w stanie mu pomóc.

Pan Piotr Krasuski poinformował o przejściu do głosowania nad wnioskiem formalnym złożonym przez Pana Cezarego Miżejewskiego, którego treścią jest rozszerzenie działań, które są zawężone względem DPS-u, instytucji opiekuńczych, i prywatnych na całe grono możliwych odbiorców instytucji świadczących usługi całodobowe opiekuńcze: w tym publiczne i niepubliczne placówki. Ogłosił głosowanie. Oświadczył, że w głosowaniu wzięły udział 43 osoby, w tym 21 zagłosowało za, 19 przeciw, a trzy osoby się wstrzymały. Wniosek formalny został przyjęty. Otworzył dyskusję dotyczącą fiszki numer 3, konkurs pt. Wsparcie samoorganizacji i potencjału przedsiębiorstw społecznych.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) oznajmiła, że jest to bardzo ciekawa fiszka. Poinformowała, że życzyłaby sobie, aby organizacje pozarządowe również miały 20 milionów na samoorganizację i tworzenie funduszu w ramach budowania potencjału. Dodała, że fiszka ta może być potencjalnym wzorem do dalszych prac.

Pan Piotr Krasuski wobec braków uwag ogłosił przejście do głosowania nad uchwałą numer 44 w sprawie opinii na temat założeń zawartych w fiskach projektów w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla IV Priorytetu Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Poinformował, że w głosowaniu wzięło udział 43 osoby, w tym oddano 38 głosów za, 3 przeciw, 2 osoby się wstrzymały. Oświadczył, że fiszka została przyjęta.

7. Prezentacja fiszki konkursu dot. budowania potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie usług publicznych i współpracy zgłoszona przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Pan Jakub Schimanek (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawił prezentację omawiającą fiszkę konkursu dot. budowania potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie usług publicznych i współpracy zgłoszona przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (prezentacja stanowi załącznik nr 9 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski otworzył dyskusję.

Pani Iwona Janicka (Stowarzyszenie Kongres Kobiet) oświadczyła, że jako organizacje pozarządowe mają z tą fiszką spory problem. Wskazała, że jednym z nich jest to, że fiszka ma wskaźnik dotyczący podnoszenia kompetencji, a nie budowania potencjału. Dodała, że drugim wyzwaniem jest wkład własny, ponieważ nie można oczekiwać, że organizacje realizując projekty szkoleniowo-doradcze na rzecz innych organizacji będą ponosić z tego tytułu wkład własny. Dodała, że jedyną formą, aby wykazać wkład własny w tych konkursach jest forma nieodpłatna. Wskazała, że jest to głos całego środowiska i jako przedstawicielka Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego nie może poprzeć fiszki w tym kształcie.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Maciejowi Kunyszowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) podziękował przedstawicielom Rządu za wsparcie, aby w rozporządzeniu znalazły się środki na wsparcie potencjału organizacji pozarządowych. Zaapelował, aby w oparciu o artykuł 12 rozporządzenia delegowanego jeszcze raz przedyskutować wskaźniki i diagnozę celowości. Wskazał, że zgodnie z raportami Stowarzyszenia Klon/Jawor największym problemem organizacji jest zatrudnianie pracowników na tzw. umowy śmieciowe. Oznajmił, że jeżeli nie będzie wsparcia kadrowego, budowania zaplecza merytorycznego, to nie będzie aktywnych, funkcjonalnych partnerów, ponieważ bez stałego zatrudnienia osoby przeszkolone przechodzą do pracy w sektorze prywatnym lub administracji samorządowej.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Robertowi Kłosowskiemu.

Pan Robert Kłosowski (New Europe Foundation) poinformował, że jako przedstawiciel organizacji pozarządowej popiera tą fiszkę oraz zgadza się z argumentami, które padają. Zaznaczył, że jego zdaniem jedną z odpowiedzi na problemy organizacji z zakresie niedoboru kadr jest potrzeba ogłaszania jak najwięcej naborów w trybie konkurencyjnym, ponieważ organizacje pozarządowe jako podmioty uprawnione nabiorą doświadczenia praktycznego w innych działaniach, ale też będą miały więcej środków finansowych na prowadzenie swojej działalności. Oświadczył, że z jednej strony organizacje pozarządowe są szkolone w celu podniesienia ich potencjału, a z drugiej strony nie mają możliwości

zrealizowania tego potencjału, bo wszystkie nabory są niekonkurencyjne. Zaapelował o zwiększenie liczby naborów konkurencyjnych.

Pan Piotr Krasuski odnosząc się do swoich przedmówców podsumował, że w obecnej chwili zapisy programu definiują z jednej strony typy operacji, a typem operacji jest budowa potencjału i kompetencji NGO, a z drugiej strony mają przypisane do tych typów operacji wskaźniki. Wskazał, że wskaźnikiem jest liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy podnieśli swoje kompetencje w zakresie świadczenia usług społecznych. Wyjaśnił, że programowanie Europejskiego Funduszu Społecznego i logika interwencji polega na tym, że są ustalone cele, działania i wskaźniki, które to muszą korespondować z działaniami, jako produkty i z celami, jako rezultaty. Dodał, że nie można zgodzić się, aby zwiększyć środki, które jednocześnie nie będą zwiększały wskaźnika. Zaznaczył, że na spotkaniu grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego udało się zmienić definicję wskaźnika, przyjętą wcześniej dla programu w ten sposób, żeby maksymalnie ją uelastycznić. Oświadczył, że Europejski Fundusz Społeczny jest głównie przeznaczony na szkolenia i w wielu projektach, które były realizowane środki głównie były przeznaczone na szkolenia. Poinformował, że zmiana tego wskaźnika, tak aby odpowiadał on na wskazane potrzeby oznacza zmianę całego Programu FERS. Zaznaczył, że taka zmiana to proces długotrwały, który wymaga wielu zgód i negocjacji, a Komisja Europejska zapowiedziała, że w 2024 roku nie będzie wydawać decyzji odnośnie zmian Programu. Niemniej wskazał, że jest to możliwe do realizacji. Zaproponował, aby organizacje stworzyły plik, w którym dokonają edycji programu tak, aby sprostał ich potrzebom, następnie Ministerstwo zweryfikuje zmiany pod kątem obligatoryjnych wskaźników. Przekazał głos Panu Maciejowi Kuszynowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) poinformował, że wie jak w innych krajach wyglądają przepisy i wie, że zmiany były przeprowadzane. Dodał, aby nie demonizować procesu, gdyż nie ma twardych przepisów, wymagana jest tylko współpraca wszystkich interesariuszy tego projektu. Oznajmił, że są gotowi podjąć rękawice. Oznajmił, że w ciągu kilku do trzech miesięcy przygotowują taką propozycję, by przedłożyć i wejść w dialog z Ministerstwem i z Komisją Europejską, bo jak wskazał, to też jest bardzo istotna kwestia. Następnie odniósł się do poruszonej wcześniej kwestii wymaganego wkładu własnego, argumentując, że liczy iż Ministerstwo zrozumie, że w polskich realiach ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizacje pozarządowe nie mają możliwości budowania wkładu własnego finansowego w takiej wysokości, która byłaby niezbędna do wniesienia do tego projektu. Dodał, że nie widzi przeszkód, żeby objąć takimi samymi regulacjami organizacje pozarządowe, jak administrację publiczną.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Kancelarii Prezesa Rady Ministrów celem odniesienia się.

Pani Marta Lenart (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów) zadeklarowała wsparcie przy zmianie wskaźników konkursu. Poprosiła o poparcie fiszki w tym kształcie, która została

przedstawiona na Komitecie, z tego względu, że jest ona wypracowanym kompromisem, zawierającym uwagi organizacji pozarządowych z uwzględnieniem obecnego stanu dokumentów programowych. Zaznaczyła, że KPRM nie chce, aby jakiegokolwiek środki przepadły przez wzgląd na to, że nie zdążyli ich wydatkować.

Pan Piotr Krasuski wyjaśnił w jaki sposób Ministerstwo Finansów będzie zarządzało wkładem własnym. Wskazał, że Ministerstwo Finansów zapewnia dla programu tyle środków, ile jest potrzebnych i trzeba środki te podzielić w taki sposób żeby średnio wkład dla właściwych osi priorytetowych był określony na poziomie 15%. Zaznaczył, że na dzień dzisiejszy Ministerstwo nie dysponuje środkami, aby zapewnić 100 % finansowania, natomiast jest możliwość przeanalizowania wysokości wkładu jeszcze przed ogłoszeniem konkursu. Poziom wkładu własnego nie jest ustalony w kryteriach wyboru, więc nie skutkowałoby to reasumpcją głosowania. Wobec braku innych uwag ogłosił głosowanie nad uchwałą numer 45 w sprawie zatwierdzenia szczegółowych kryteriów wyboru projektów zawartych w fiszce w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla IV Priorytetu Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Poinformował, że w głosowaniu wzięły udział 44 osoby w tym oddano 36 głosów za, 5 głosów przeciw i 3 osoby wstrzymały się od głosu. Oświadczył, że uchwała została przyjęta. Ogłosił przejście do kolejnego punktu agendy - fiszka projektu niekonkurencyjnego Ministerstwa Zdrowia dotycząca opieki koordynowanej w podstawowej opiece zdrowotnej, Działanie 4.15.

8. Prezentacja fiszki projektu niekonkurencyjnego zgłoszonego przez Ministerstwo Zdrowia dot. opieki koordynowanej.

Pani Anna Komorowska (Ministerstwo Zdrowia) przedstawiła prezentację dotyczącą fiszki projektu niekonkurencyjnego Ministerstwa Zdrowia (prezentacja stanowi załącznik nr 10 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski zaprosił do udziału w dyskusji. Wobec braku uwag zarządził głosowanie nad uchwałą numer 46 w sprawie opinii na temat założeń zawartych w fiszce projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla 4. Priorytetu programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanej przez Ministerstwo Zdrowia. W głosowaniu udział wzięło 42 członków Komitetu, z czego 40 głosów było za, jeden przeciw i jeden wstrzymujący się. Potwierdził przyjęcie uchwały nr 46. Następnie przeszedł do ostatniego punktu programu tj. fiszka konkursu Ministerstwa Funduszy na wsparcie Społecznych Agencji Najmu w ramach działania 5.1 Innowacje społeczne. Poprosił o zaprezentowanie fiszki Pana Bartosza Siemiątkowskiego, Naczelnika Wydziału Innowacji Społecznych w Instytucji Zarządzającej.

9. Prezentacja fiszki konkursu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej na Społeczne Agencje Najmu (SAN) – działanie 5.1 „Innowacje społeczne” FERS

Pan Bartosz Siemiątkowski (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawił prezentację dotyczącą Rocznego Planu Działania na 2023 r. – Działanie 5.1 – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (prezentacja stanowi załącznik nr 11 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski rozpoczął dyskusję, przekazał głos Panu Robertowi Kłosowskiemu.

Pan Robert Kłosowski w odniesieniu do prezentacji zauważył, że stwierdzono, że obecnie nie istnieje żadna Społeczna Agencja Najmu i w tym kontekście chciałby zapytać czy program pilotażowy Wzajemnie Potrzebni był projektem równoległym. Program realizowany był przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, którego wykonawcą był Habitat for Humanity. Wskazał, że realizowano go w Dąbrowie Górniczej. Zapytał czy fiszka w jakimś stopniu uwzględnia rekomendacje pilotażu.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że projekt ten z jednej strony jest równoległy, a z drugiej strony stanowi przedłużenie pilotażu, który został uruchomiony przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w wyniku napływu do Polski uchodźców z Ukrainy, co było wywołane agresją Federacji Rosyjskiej. Stwierdził, że po pierwsze omawiany konkurs będzie realizowany w znacznie dłuższym okresie czasu, będą to 42 miesiące. Inaczej w pilotażu Wzajemnie Potrzebni, gdzie powstało pięć agencji, które otrzymały dofinansowanie i powstały najprawdopodobniej w lipcu, natomiast w grudniu projekty te zakończą działalność. Wskazał, że jest to bardzo krótki horyzont czasowy. Dodał, że Społeczne Agencje Najmu, które zostały już powołane między lipcem, a początkiem września i się ukonstytuowały bądź zostaną w najbliższym czasie powołane będą mogły kontynuować swoją działalność i będą mogły ubiegać się o finansowanie swoich działań w tym konkursie, który będzie ogłaszany w czwartym kwartale. Dodał, że nie będzie możliwości obejmowania wsparciem tych samych osób, to znaczy, jeżeli jakaś rodzina lub osoba otrzyma wsparcie w postaci dopłaty do czynszu w danym lokalu w konkursie KPRM to nie będzie możliwości przejścia uczestnika z projektu do projektu, bo wówczas nie byłoby trwałości rezultatów. Podsumował, że jeśli w tamtym pilotażu zakontraktowano 10 mieszkań, to jeśli samorząd zdecyduje się na udział w konkursie będzie musiał po prostu zwiększyć pulę mieszkań dostępnych w Społecznej Agencji Najmu o kolejne, powyżej tych 10-ciu, z uwagi na konieczność zachowania trwałości tych, na które już otrzymał środki z KPRM.

Pan Robert Kłosowski (Fundacja New Europe Foundation) zapytał, czy będą to dwie ścieżki wewnętrzne, jedna dla nowo powstających agencji najmu, a druga dla tych, co już istnieją na większą liczbę beneficjentów, tak aby uniknąć podwójnego finansowania tych samych wydatków.

Pan Piotr Krasuski potwierdził konkluzję poprzednika, dodał, że samorząd, który posiada Społeczną Agencję Najmu będzie mógł brać udział w konkursie, ale będzie musiał zwiększać pulę wsparcia w ramach korzystania z dofinansowania EFS Plus.

Dodał, że w przypadku społecznych agencji najmu w ramach Programu EFS Plus są zawężone grupy docelowe w stosunku do tych, które są zdefiniowane w ustawie, bo mowa tu o beneficjentach wspieranych przez EFS, czyli osobach, które z różnego powodu napotykają na określone trudności. Podkreślił, że każdorazowo usługa mieszkaniowa jest połączona z usługą aktywnej integracji bądź z usługami społecznymi. Dodał, że oferowane będzie osobom wsparcie, które pozwoli im wejść na ścieżkę reintegracji, a dostęp do usługi mieszkaniowej ma sprzyjać szybszej i skuteczniejszej reintegracji. Stwierdził również, że w przypadku działań typowo ustawowych takiego wymogu łączenia usług nie ma.

Pani Cinzia Masina (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego) oświadczyła, że jej zdaniem mimo tego, że projekt nazwany jest jako innowacyjny w rzeczywistości nim nie jest i brakuje mu treści innowacyjnych. Dodała, że jedynie co wiadomo to, że powinien zostać wdrożony. Stwierdziła, że rozpoczęcie projektu bez wiedzy czy legislacja w tej sprawie będzie efektywna i czy dojdzie do skutku jest niezasadne. Wskazała, że lepiej byłoby przeanalizować powody, dla których ta inicjatywa nie była do tej pory skuteczna, dlaczego nie została skutecznie wdrożona. Dodała, że pomogłoby to w sfinansowaniu na późniejszym etapie i wykorzystaniu lepszej wiedzy na temat tego, co może zostać usprawnione.

Pan Piotr Krasuski powiedział, że projekt ten nie jest traktowany jako innowacja, która polega na wymyśleniu czegoś całkowicie od zera, tylko raczej na przetestowaniu pewnego konceptu teoretycznego, który został ubrany w ustawę, która nie była stosowana. Dodał, że Ministerstwo jest w bliskiej współpracy z KPRM-em, który jako pierwszy rozpoczął prace nad wdrożeniem konceptu Społecznej Agencji Najmu wraz z organizacją pozarządową Habitat for Humanity, która prowadziła Społeczną Agencję Najmu, ale niefunkcjonującą w reżimie ustawy. Dodał, że nie ma większej wiedzy na temat tego, dlaczego to nie działało do tej pory w Polsce. Wskazał, że przyczyną może być brak środków finansowych po stronie JST na rozwój tego typu usług, a z drugiej strony, brak zachęt dla właścicieli lokali prywatnych do wynajmowania tych lokali w postaci Społecznej Agencji Najmu, które mogą wiązać się np. z obniżeniem czynszu, który uzyskuje właściciel nieruchomości. Powiedział, że właściciel nieruchomości obniża swój czynsz, dając swój lokal do dyspozycji Społecznej Agencji Najmu, ale uzyskuje za to z jednej strony pewne mitgizacje ryzyka finansowego w postaci niepłacenia czynszu przez wynajmującego, w postaci zniszczenia mieszkania, w postaci chociażby przerw w wynajmie. Dodał, że należy mieć na uwadze przypadki, gdy ktoś się wyprowadzi zanim się znajdzie następną osobę i ona wynajmie, to właściciel nie będzie otrzymywał czynszu. Podkreślił, że wszystkie takie aspekty, były przedmiotem tego, że z jednej strony, samorządy nie chciały angażować się w środki na taki cel, na podniesiony nacisk na kwestie związane z remontami, z adaptacją mieszkań także do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a z drugiej strony, na ryzyka i obawy po stronie właścicieli mieszkań. Powiedział, że formalna ewaluacja nie do końca ma sens, ponieważ nie ma

próby do jej przeprowadzenia. Podkreślił, że należy się przyglądać, jakie wnioski zostaną złożone, jak będzie przebiegała realizacja, gdzie będą problemy i wtedy na bieżąco mitygować te ryzyka, pojawiające się i wcześniej zdefiniowane. Na koniec podziękował Fundacji Habitat for Humanity za całe wsparcie także doradcze, z którego korzystano projektując proponowany konkurs.

Pani Dominika Tadla (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) powiedziała, że zostanie przeprowadzona ewaluacja konkursu, dlatego że konkurs postrzegany jest jako test innowacyjnego przedsięwzięcia. Stwierdziła, że wnioski z ewaluacji będą brane pod uwagę przy nowelizacji ustawy o wspieraniu społecznych form mieszkalnictwa. Dodała, że w jej ocenie Ministerstwu Rozwoju i Technologii zależy na praktycznych doświadczeniach płynących z wdrażania Społecznych Agencji Najmu. Powiedziała, że gminy są gotowe do podjęcia tego wyzwania i wszyscy widzą plusy tego rozwiązania, ale pomimo tego, że regulacja ustawowa obowiązuje to nikt SAN-u formalnie nie powołał. Dodała, że przyczyną był brak środków finansowych przeznaczonych dla gmin. Zobowiązała się do ścisłej współpracy z Ministerstwem Rozwoju Technologii w zakresie ewaluacji i analizy i wniosków płynących z pilotażu, co zapewne doprowadzi do zmiany regulacji ustawowej.

Pan Piotr Krasuski wobec braku dalszych głosów w dyskusji ogłosił przejście do głosowania uchwały nr 47 zatwierdzenie szczegółowych kryteriów wyboru projektów zawartych w fiszce naboru w ramach Roczego Planu Działania na 2023 rok dla V Priorytetu programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W głosowaniu udział wzięło 43 członków Komitetu, 38 osób zagłosowało za, jedna osoba przeciw, cztery osoby wstrzymały się od głosu, w związku z czym uchwała została podjęta. Następnie powiedział, że teraz będzie czas na tzw. sprawy różne i będą one też mogły być wskazywane w kolejnym dniu.

10. Sprawy różne

Pani Elżbieta Wielg (Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność") zgłosiła uwagę dotyczącą niepokoju partnerów społecznych w zakresie zapisów wzoru umowy o dofinansowanie. Powiedziała, że w załączniku do umowy jest mowa o karach za nieprawidłowości, określonych w procentach, w skali od 1% do 5% kosztów pośrednich. Dodała, że koszty pośrednie już są bardzo wysokie, ponieważ ich wysokość, która jest zapisana nie jest w stanie w żaden sposób zabezpieczyć tego, co rzeczywiście na te koszty pośrednie się składa i że dla partnerów nie jest możliwe wykonanie z tych kosztów pośrednich tego wszystkiego, co jest zaplanowane. Stwierdziła, że taka sytuacja powoduje, że wydawane są środki własne. W kwestii możliwych nieprawidłowości określonych w załączniku do umowy wskazała, że odnoszą się one do kryterium dostępności. Dodała, że obawia się jak do tego zapisu będą podchodzić osoby kontrolujące projekt, ponieważ jej zdaniem zapisy pozwalają na dowolną interpretację. Dodała, że w jej ocenie problem ten jest

ważny i może powodować stwierdzania nieprawidłowości, co będzie wiązać się z kwestią zwrotu środków, może kilkuprocentowych, ale jednak znaczących dla partnerów społecznych. Powiedział, że jej zdaniem podobnie jest z NGO-sami. Dodała, że to nie są małe pieniądze, ale biorąc pod uwagę, że będą ujmowane z kosztów pośrednich, które zawierają koszty związane z prowadzeniem administracji, logistyki, promocji, naboru będzie olbrzymim problem dla osób, które realizują projekty tego typu.

Pan Piotr Krasuski na wstępie odniósł się do uwagi swojej przedmówczyni. Wskazał, że program Dostępność Plus, ma niejako podwójny wymiar, bo wynika z jednej strony z prawodawstwa krajowego, a z drugiej strony z prawodawstwa unijnego. Zaznaczył, że standardy dostępności zostały opracowane przez ekspertów od różnego rodzaju niepełnosprawności i jest sześć standardów w zależności od rodzaju działań przeznaczonych dla szkoleń, dla transportu, dla dostępności komunikacyjnej. Dla zobrazowania podał przykład, że osoba niewidoma, poruszająca się za pomocą laski, bada przestrzeń przed sobą i jeśli nie napotyka przeszkody, to idzie, natomiast, jeżeli wystaje gablota czy skrzynka to po prostu na nią wpada. Dodał, że w Ministerstwie, był przeprowadzony audyt dostępności i wszystkie skrzynki hydrantowe wiszące i wystające ze ściany zostały zabudowane na dole po to, żeby osoba chodząca, niewidoma, o lasce, czuła, że ma przed sobą przeszkodę. Dodał, że wszyscy przyjęliśmy zasadę, że dostępność jest pewnym konceptem tak jak konceptem jest uniwersalne projektowanie, które jest też niezależne od tego, czy w danej chwili ktoś z nich korzysta. Wskazał, na konieczność zapewnienia podstawowych wymogów, powiedział, że nie trzeba oznaczać rzeczy Brailiem, ale zapewnić podstawowe wymogi. Powiedział, że byłoby dużym krokiem wstecz jakby od tego odejść, i nie należy mówić, że nie zgłosiły się np. osoby niewidome więc nie ma problemu w tym zakresie.

Pan Przemysław Herman wskazał, że zgadza się z Panią Elżbietą Wielg w zakresie prawidłowego przygotowania osób kontrolujących w tym zakresie. Poinformował, że samo wprowadzenie wymagania i nakładania korekt jest niewystarczające bez dobrej informacji na ten temat, ale obecnie wprowadzenie takiego rozwiązania to krok w przód, bo do tej pory nie wiadomo było czy standard był stosowany, bo nikt nie dostał żadnej kary z tego tytułu. Dodał także, iż osoby z niepełnosprawnościami zgłaszają, że pomimo obowiązujących standardów nie zawsze i niewiele się zmieniło w otoczeniu, z którego oni korzystają. Podkreślił, że chcąc to zmienić podjęto decyzję, aby iść w kierunku trochę twardszych wymagań, jakimi jest możliwość nakładania korekt. Dodał również, że na wstępie następuje wezwanie beneficjenta do zmiany sytuacji, więc nie ma możliwości nakładania korekt od razu. Podkreślił, że takie rzeczy jak informacja na stronie internetowej czy poinformowanie uczestników szkolenia, że są drogi ewakuacyjne, gdyby się jakaś sytuacja nieprzewidziana wydarzyła – nie są rzeczami trudnymi z punktu widzenia beneficjenta i należy i trzeba tylko o nich pamiętać.

Pani Elżbieta Wielg (Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”) wskazała, że celem jej wypowiedzi jest to, aby osoby kontrolujące były przygotowane do tego jak oceniać.

Dodała, że jeżeli się znajdzie osoba kontrolująca, która będzie nadinterpretowała zapisy, to będzie to przyczyną problemów w wielu projektach. Wskazała, że istotne jest, aby z uwagi na zasadę dostępności wielu beneficjentów nie rezygnowało z realizacji projektu. Dodała, że naprawdę wiele organizacji społecznych, zarówno partnerów, jak i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, nie będzie stać na to, żeby płacić kary za stwierdzane nieprawidłowości, jeśli będzie to niezasadne.

Pan Piotr Krasuski powiedział, że należy rozmawiać o konkretnych sytuacjach. Wskazał, że nie można zgadzać się, że zapewnienie dostępności jest ważne, a jednocześnie sprzeciwiać się karom za niespełnienie wymogów dostępności. Zaznaczył, że wymagania dotyczące dostępności to najbardziej podstawowe kwestie, minimum zawarte w standardzie dostępności, które umożliwi udział Beneficjenta w projekcie. Zapis mógłby być bardziej ogólny, ale wtedy kontrolerzy i audyt mieliby większe pole do własnej interpretacji. Dokument określa więc minimalne wymogi powiązane z możliwością nałożenia kary. Wskazał, że nie ma zgody na jednoczesne popieranie dostępności, ale bez stosowania w swoich projektach, ponieważ wiążą się one z kosztami. Zgodził się również z panem Przemysławem Hermanem, że należy odpowiednio szkolić osoby kontrolujące projekty, oraz, że najpierw należy wezwać do usunięcia przeszkody, a jeśli to nie przyniesie skutku, nie zapewni dostępności, należy przystąpić do procedury skarbowej.

Pan Przemysław Żydok (Fundacja Aktywizacja) wskazał, że są kraje trochę bardziej zaawansowane we wdrażaniu polityki dostępności i dopiero wprowadzenie jakichkolwiek mechanizmów sankcyjnych powoduje realne wdrożenie tego typu regulacji. Dodał, że zasady horyzontalne, w tym zasada dostępności, była faktycznie realizowana we wszystkich programach operacyjnych, i potwierdza, że zasada jest wdrażana w minimalnym stopniu, chociaż prawie od początku poprzedniej perspektywy finansowej była nakazana. Dodał, że należy przebić się na 30/ 40 procent stosowania zasady dostępności i jest to wyzwanie dla wszystkich, nie tylko dla partnerów w trzecim sektorze i należy szukać mechanizmów wsparcia takich jak szkolenia. Następnie przytoczył sytuację, która miała miejsce podczas jednego z pierwszych posiedzeń Komitetu Monitorującego Program PO WER kiedy jeden z dyrektorów szkoły w dużym mieście powiatowym argumentował, że w szkole nie ma osób z niepełnosprawnościami i to było dla niego argumentem za tym, żeby nie wprowadzać dodatkowych rozwiązań w zakresie dostępności. Okazało się, że nie było takich uczniów, ponieważ szkoła była niedostępna.

Pan Piotr Krasuski odniósł się ponownie do kwestii prowadzonych kontroli, wskazał, że zarówno Beneficjenci programu jak i Instytucje Zarządzające inaczej widzą zasadność prowadzenia kontroli i ich wyniku.

Pan Mateusz Wojcieszak (Fundacja Pole Dialogu) powiedział, że ma jedno pytanie dotyczące tego jaka jest polityka współpracy z Instytucjami Pośredniczącym, jeśli chodzi o ogłaszanie naborów. Dodał, że w lipcu zgłosiła się do Fundacji organizacja, która

wskazała, że konkursy ogłaszane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w trybie niekonkurencyjnym ogłaszane są na stronie poświęconej Programowi PO WER, a nie na podstronie dedykowanej FERS. Zadał pytanie jak sytuacja wygląda w innych Instytucjach Pośredniczących.

Pan Przemysław Herman powiedział, że to musiał być przypadek w zakresie tego konkursu i mogło to wynikać z faktu zmiany systemów pomiędzy okresami programowania, w związku z czym zmieniają się też strony internetowe. Dodał, że docelowo wszystkie konkursy, wszystkie informacje mają być na stronie FERS i że ma nadzieję, że teraz już tak jest.

Pan Mateusz Wojcieszak (Fundacja Pole Dialogu) powiedział, że uważa, że pewnie tak jest i dodał, że wciąż na stronie PO WER są niektóre nabory prowadzone przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, co być może wymaga rozmowy z tą Instytucją Pośredniczącą.

Pan Przemysław Herman zadeklarował że Instytucja Zarządzająca przyjrzy się temu przypadkowi. Ponadto dodał, że upewni się czy na stronie FERS również znajdują się informacje konkursowe.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Iwonie Janickiej.

Pani Iwona Janicka (Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych) odnosząc się do kwestii dotyczącej ogłaszania naborów dodała, że również w wysyłanych newsletterach w ramach programu PO WER są linki do naborów ogłaszanych w ramach nowego FERS. Powiedziała, że świadczy to o braku konsekwencji. Następnie zaproponowała rozpoczęcie roboczej dyskusji na temat systemu SOWA, ponieważ większość osób miała już możliwość pracy w tym systemie. Dodała, że chciałaby porozmawiać na przykład w jaki sposób SOWA informuje o naborze. Wskazała na niefunkcjonalność strony. Następnie odniosła się do potrzeby omówienia wzoru umowy. Poruszyła również kwestie dotyczącą kryteriów wyboru projektów. Wskazała, że Komitet Monitorujący przyjmuje kryteria i analizuje fiszki naborów niekonkurencyjnych, następnie okazuje się, że po wejściu na stronę Instytucji Pośredniczącej na etapie tzw. doprecyzowania kryterium, doprecyzowania zasad oceny i tego, co jest w fiszce oraz w tak zwanych najczęściej zadawanych pytaniach, pojawiają się kryteria naboru, które nie nazywają się kryteriami naboru, tylko uszczegółowieniem lub doprecyzowaniem, które jednak zawęża formę wsparcia czy grupę odbiorców. Podkreśliła, że jej zdaniem powinno się na to zwrócić szczególną uwagę. Dodała, że chciałaby wiedzieć, jaka jest procedura, ponieważ jej zdaniem powinno powodować to unieważnienie naboru, ponieważ znajduje się tam kryterium, którego nie zatwierdził Komitet. Dodała, że w takich sytuacjach pojawia się prośba, aby zwrócić uwagę instytucjom pośredniczącym ogłaszającym konkursy, aby się zastanowiły na ile doprecyzowanie czegoś jest zwężeniem, które może spowodować, że beneficjent zdecyduje o nieskładaniu projektu, bo to ogranicza jego możliwości.

Kończąc odniosła się do prac grup roboczych w ramach Komitetu Monitorującego. Wskazała, że jest regulamin grupy roboczej, gdzie jako współprzewodnicząca może i ma prawo zapraszać gości, ekspertów, a z drugiej strony jest regulamin Komitetu Monitorującego mówiący o zwrocie kosztów przejazdów dla gości i ekspertów. Wskazała, że zapisy te są jakby enigmatyczne i poprosiła Dyrektora o interwencję w tej kwestii. Dodała, że jedna osoba poprosiła ją, jako ekspert spoza Warszawy, o wyjaśnienie tej kwestii. Powiedziała, że nie można kosztów tych osób pokryć ani z KPRM-u, ani z CPE i wskazała, że chciałaby wiedzieć na przyszłość, jak postępować i jak pokryć takie koszty. Dodała, że warto byłoby wypracować ścieżkę postępowania.

Pan Piotr Krasuski odnosząc się do kwestii poruszanych przez Panią Iwoną Janicką wskazał, że jeżeli chodzi o SOWĘ to Ministerstwo jest gotowe do poznania opinii użytkowników oraz, że jest to jedno z podstawowych narzędzi rozwoju systemu IT. Zaproponował zebranie takich postulatów, wniosków, spostrzeżeń i przekazanie ich do Ministerstwa wcześniej, aby była możliwość odniesienia się. Następnie odnosząc się do kryteriów wyboru powiedział, że jest to kwestia wysokiej istotności, bo zarówno krajowa, jak i unijna legislacja mówi, że wyłączną kompetencję w stanowieniu kryteriów i ich metodyki, co do wyboru projektów ma Komitet Monitorujący. Dodał, że w krajowym prawodawstwie i w wytycznych jest powiedziane jeszcze więcej, że nikt nie może być odrzucony w ocenie na czymś, co nie jest kryterium. Powiedział, że nie powinno się dokonywać żadnej interpretacji kryteriów, która zmieniałaby ich sens, nawet w mikro skali. Dodał, że jest przeciwny temu, żeby w dokumentacji konkursowej były pisane kolejne uzasadnienia, uszczegółowienia. Dodał, że ma nadzieję, że obecne na spotkaniu Instytucje Pośredniczące to wiedzą i rozumieją. Wskazał, że taki konkurs powinien zostać unieważniony, a projekty uznane za niekwalifikowalne i należy wówczas zbadać skalę wpływu. Dodał, że Ministerstwo może nie mieć pełnej wiedzy i poprosił o informowanie w tym zakresie. Dodał, że w odniesieniu do trybu trzeba po prostu bezzwłocznie po powzięciu takiej informacji przekazać ją do Instytucji Zarządzającej i do Instytucji Pośredniej, która taki konkurs ogłasza, co będzie skutkowało interwencją w tym zakresie. Ponownie podkreślił, że nie jest dopuszczalne w systemie tego programu i jakiegokolwiek innego dokonywanie interpretacji kryteriów. Następnie odniósł się do kwestii regulaminu, podkreślił, że co do zasady, jeżeli kwestia ta jest unormowana w regulaminie grupy roboczej to refundacja powinna zostać udzielona, ale nie zna konkretnego przypadku wobec czego poprosił o pisemną informację w tej kwestii. Dodał, że Ministerstwo widzi, jak szybko zostały wyczerpane środki na funkcjonowanie Komitetu Monitorującego w danym roku i że w jakimś sensie musi nastąpić ograniczanie wydatków. Zwrócił się też do uczestników w zakresie kwestii zgłaszania ekspertów i zamiany osób reprezentujących, o trzymanie się ustaleń logistycznych. Wskazał, że nie ma możliwości przyjmowania kolejnych ekspertów z uwagi na ograniczenia powierzchniowe i miejscowe w sali spotkań. Ponadto podkreślił, że w odniesieniu do grup roboczych i warsztatów to co do zasady jego zdaniem powinny się one odbywać zdalnie i wtedy nie ma problemów ze zgłaszaniem osób trzecich. Dodał, że mogą zdarzyć się sytuacje wyjątkowe, ale po

pandemii wszyscy nauczyli się, że zdalne spotkania to jest dobry sposób pracy pozwalający oszczędzać środki na ich organizację.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) zapytała czy w kontekście warunków podstawowych, dla których nie było informacji zwrotnej czy warunki, które były niespełnione, nadal pozostają niespełnione. Dodała, że dotyczy to głównie warunku horyzontalnego, który dla wszystkich programów ma znaczenie. Zapytała, czy jest jakaś nowa informacja w tej sprawie czy jest jakiś postęp.

Pani Cinzia Masina (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego) wskazała, że jest postęp w tej sprawie. Dodała, że pewne wymogi są wciąż otwarte i jest to związane z funkcjonowaniem sądownictwa w Polsce. Dodała, że jeden z elementów jest związany z Izbą Dyscyplinarną i dotyczy liczby sędziów, którzy mają prawo w niej zasiadać. Wskazała, że w związku z brakiem podjęcia działań ze strony Polski nastąpił przestój w tym punkcie. Podkreśliła także, że kwestia ta jest pod obserwacją, ale nie ma gwarancji, że zostanie rozwiązana. Dodała, że sprawa ta rozwiąże szereg innych, ponieważ to jest delikatna i kompleksowa decyzja, ale kwestie w tym zakresie nie są podejmowane i decydowane na tym poziomie. Podkreśliła, że jeden z elementów, który musi się pojawić to uchwała dotycząca funkcjonowania tych organów, a innym elementem jest np. kwestia uchwały antydyskryminacyjnej. Odniosła się do sprawy dotyczącej uchwał powiatów i gmin i podkreśliła, że jest to również jeden z warunków, który musi być uznany i uszanowany i który warunkuje kwestię przyjęcia karty. Dodała, że w tym zakresie muszą pojawić się pewne działania i informacja od Rzecznika Praw Obywatelskich. Dodała, że Komisja będzie zwracać się do Rzecznika Praw Obywatelskich z prośbą o wyjaśnienie i o opinie, które będą istotne w kontekście spełnienia kryterium niedyskryminowania.

Pan Piotr Krasuski oświadczył, że nie było informacji Ministerstwa w przedmiotowym zakresie, ponieważ sytuacja ta nie zmieniła się od ostatniego posiedzenia. Dodał, że pozostają niespełnione warunki: warunek horyzontalny 4.3 związany z Kartą Praw Podstawowych oraz warunek sektorowy 4.6 związany z obszarem polityki ochrony zdrowia. Powiedział, że polskie władze różnego szczebla i różnych sektorów podejmują działania mające na celu przekonanie Komisji o spełnianiu warunków kryteriów wyrażonych w rozporządzeniach. Podsumował, że wszelkie informacje o zmianach będą niezwłocznie przekazywane.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) odniosła się do kwestii systemu SOWA. Powiedziała, że ma bardzo dużo doświadczeń, jako użytkowniczka tego systemu i na pewno potrzebna jest rozmowa w tym zakresie. Powiedziała, że w SOW-ie jest sporo dużych niejasności, które uniemożliwiają prawidłowe użytkowanie. Wskazała, że dzwoniąc po wsparcie techniczne uzyskała informację, że znane są problemy w tym zakresie i wszyscy o tym wiedzą, tak ma działać system. Zadała pytanie czy o sprawie tej wiedzą również beneficjenci i czy wiedzą o tym

osoby, które będą sprawdzały wnioski. Wskazała, że obawia się, że mogą być np. odrzucane prawidłowe budżety ze względu na pojawiające się nieprawidłowe procenty.

Pan Piotr Krasuski powtórzył swój apel o przesyłanie, jeżeli nie zbiorczo to indywidualnie informacji w tym zakresie. Wskazał, że zwraca się do uczestników, jako członków Komitetu Monitorującego, o zgłaszanie spraw niekoniecznie do wsparcia technicznego, bo jest to częściowo prywatna firma i może nie przekazać do Ministerstwa tych kwestii. Poprosił o przesyłanie wszelkich informacji na sekretariat Komitetu Monitorującego i zaznaczył, że to będzie najszybsza droga do tego, żeby kierownictwo Instytucji Zarządzającej oceniło czy i co da się zrobić w tym zakresie. Dodał, że musi znać konkretne przykłady, aby je przekazać dalej i szczegółowo wyjaśnić.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) powiedział, że chciałby wrócić do kwestii, którą wskazała Pani Iwona Janicka, dotyczącej uszczegółowienia kryteriów wyboru. Podkreślił, że bardzo cieszy się z deklaracji Pana Dyrektora, co do tłumaczenia, wyjaśnienia, komentowania przez Instytucje Pośredniczące czy instytucje ogłaszające konkursy, co miał Komitet Monitorujący na myśli ogłaszając i przyjmując kryteria, tak, aby na piśmie trafiły szczegóły do poszczególnych Instytucji Pośredniczących. Następnie odniósł się do wzoru umowy, wskazał, że obecnie funkcjonują trzy wzory umów i powiedział, że z każdą perspektywą ilość obowiązków i wymagań wobec beneficjenta rośnie. Dodał, że rozumie stanowisko Komisji Europejskiej i Europejskiego Urzędu ds. zwalczania nadużyć finansowych, że o pieniądze unijne należy dbać, ale dodał, że w prawie cywilnym funkcjonuje równość stron w umowach. Dodał, że jego zdaniem równość stron w umowach rotacyjnych jest bardzo mocno zachwiana. Podkreślił, że jest artykuł piąty Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej tj. protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, który mówi, że Komisja Europejska, przepisy europejskie, a także wynikające z delegacji tych przepisów przepisy krajowe muszą być przyjmowane tak, żeby nie nakładać zbyt dużych obciążeń na przykład na beneficjentów. Podkreślił, że punkt 13, w drugim zdaniu rozporządzenia ogólnego również obliguje Instytucje i Komisję Europejską oraz instytucje krajowe do nienakładania zbyt dużych obciążeń. Dodał, że ma wniosek w zakresie przejrzania umowy i zobaczenia czy nie ma w niej pewnej nadgorliwości, co do dbania o środki europejskie.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że wniosek ma charakter ogólny i trudno jest się do niego odnieść. Poinformował, że wzory umów powstały niedawno, więc nie powinny zawierać dodatkowych wymogów poza tymi, które są niezbędne. Dodał, że wzór umowy został wypracowany na podstawie różnych działań, w tym audytowych, które doprowadziły do szeregu zmian, przykładowo wszelkie oświadczenia zastąpiono zaświadczeniami. Poprosił o przesłanie konkretnych informacji w tej kwestii, a Instytucja Zarządzająca przejrzy się takim sprawom. Dodał, że jeśli ktoś identyfikuje jakieś zapisy, które powinny być usunięte to należy je przedstawić. Dodał, że pomoże to zweryfikować czy instytucje zasłaniając się prawem unijnym nakładają dodatkowe wymogi, w ramach walki z nakładaniem zbyt dużych obowiązków niż wynika to z przepisów prawa.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) powiedział, że osobiście nie podejmie się takiego wyzwania i zaproponował złożenie w podkomitecie wniosku o ekspertyzę prawną, jakie zapisy wynikają i z jakich przepisów.

Pan Piotr Krasuski powiedział, że wskazany pomysł to dobra inicjatywa, wskazał, że nie ma więcej głosów i oddał głos Pani Przewodniczącej w celu zamknięcia posiedzenia.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podziękowała bardzo za spotkanie.

II dzień posiedzenia, środa 13 września

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała o przejściu do pierwszego punktu z agendy, omówienia systemu sektorowych rad ds. kompetencji i kryteriów wyboru. Przekazała głos Panu Bogdanowi Kościuchowi, Dyrektorowi Departamentu Rozwoju Kadr w Przedsiębiorstwach Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

11. Prezentacja na temat systemu sektorowych rad ds. kompetencji i kryteriów wyboru rad

Pan Bogdan Kościuch – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości przedstawił prezentację dotyczącą systemu sektorowych rad ds. kompetencji i kryteriów wyboru rad (prezentacja stanowi załącznik nr 12 do protokołu)

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak otworzyła dyskusję. Przekazała głos Panu Maciejowi Kuszynowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) zapytał na jakiej podstawie prawnej Komitet Monitorujący zajmuje się przyjęciem tych kryteriów. Poruszył również wspomnianą podczas prezentacji kwestię kadencyjności rady, wskazał, że art. 4e ust. 5 ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rady Przedsiębiorczości mówi tylko i wyłącznie o powołaniu członków rady. Dodał, że musiałaby zmienić się ustawa, żeby przyjąć kadencyjność. W odniesieniu do wskazanych grup docelowych poprosił o zmianę treści sformułowania na treść: organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 2, art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego oraz podmioty wskazane w art. 3 ust. 3 tejże ustawy, ponieważ dotychczasowy zapis wyklucza udział m.in. spółdzielni socjalnych i podmiotów wyznaniowych.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Marcinowi Tumanowi.

Pan Marcin Tumanow (Business Centre Club) poparł pytanie Pana Macieja Kunysza, w zakresie powodu, dla którego Komitet zajmuje się tą kwestią, ponieważ brakuje podstawy prawnej, aby móc się tym zajmować. Wskazał również, że nie jasne jest jaką uchwałę Komitet będzie podejmował w tym zakresie. Zapytał, kiedy członkowie komitetu

będą mieli możliwość skonsultować wyniki konsultacji społecznych dotyczących sektorów, w ramach których wpłynęło 200 uwag. Poprosił o informację, w jaki sposób zostanie zapewniona transparentność tego procesu i czy w proces ten będą zaangażowani członkowie Komitetu Monitorującego FERS i partnerzy społeczni, jako organizacje, które jego zdaniem są najbardziej zainteresowane rynkiem pracy. Biorąc pod uwagę katalog zadań, które rady mają do zrealizowania wskazał, że nie znajduje odpowiedzi na pytanie, które z tych zadań i w jaki sposób będą przez PARP wspierane. Odnośnie kadencyjności rad, wskazał, że nie wiadomo w jakim trybie rady będą mogły sięgać po środki na ich wsparcie, biorąc pod uwagę, że finansowanie skończy się w 2029 roku. Zapytał, co stanie się z efektami tej pracy po 2029 roku i w jaki sposób te prace będą kontynuowane.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) poinformowała, że tworząc system rad sektorowych mieli jej zdaniem takie założenie, że to będzie system trwały, taki, który będzie funkcjonował przez lata i co najwyżej nowe perspektywy będą go wzmacniać, rozszerzać, będą go rozwijać. Wskazała, że miała przekonanie, że to, co się wydarzy w tej perspektywie, to jest nabudowywanie na systemie, który został zbudowany właśnie pieniędzmi unijnymi, ale także dużym zaangażowaniem podmiotów, które realizowały i były odpowiedzialne za funkcjonowanie Rad w latach 2014-2020. Oświadczyła, że zamykanie tych rad jest tematem, o którym powinni dzisiaj dyskutować. Zapytała, jakie będą warunki udzielania wsparcia tym radom na wypracowywanie rekomendacji. Zapytała, jaką funkcję będzie pełnić opinia, którą dzisiaj Komitet wyda oraz jakie będzie miała skutki. Poinformował, że niejasna jest likwidacja starych rad i tworzenie nowych, które za kilka lat będzie można zlikwidować. Zapytała, czy jest możliwość zmiany podejścia na zostawienie tych rad, które się sprawdziły i dobudowanie tego, co jest potrzebne. Dodała, że w jej opinii nieracjonalnym jest pomysł likwidowania rad ze względu na poniesione na nie koszty.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz (Forum Związków Zawodowych) poparł uwagi poprzedników. Zapytał, kiedy rekomendacje z kwietnia zostaną zatwierdzone oraz kiedy będą mogli zobaczyć rekomendacje płynące z badania ewaluacyjnego. Odnosząc się do wypowiedzi Pana Dyrektora, że w wyniku działań rady do spraw kompetencji w sektorze mody, uległa znacznemu zwiększeniu liczba młodzieży, która przystąpiła do tych szkół, zapytał, na jakiej podstawie zostały wyciągnięte takie wnioski.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Marcinowi Tumanowi.

Pan Marcin Tumanow (Business Centre Club) wskazał, że jego zdaniem rozwiązaniem jest budowa rad bazując na doświadczeniach, mając jednocześnie ogłód na definicję

sektorów i dyskusję w tym zakresie. Wskazał, że również widzi mankamenty naboru wskazane przez Panią Małgorzatę Lelińską. Oświadczył, że kwestia kadencyjności rad powinna zostać przepracowana, niemniej popiera kierunek wskazany w fiszce.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Panu Maciejowi Kunyszowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) złożył wniosek formalny o zdjęcie tego punktu z programu agendy oraz skierowanie go do dalszych prac.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Cinizii Masinie.

Pani Cinzia Masina (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego) zapytała o rekomendacje w zakresie kwestii ochrony środowiska. Zapytała, czy to oznacza, że środki w wysokości 111 mln są dedykowane kwestiom zielonym, w tym ochrony środowiska. Zapytała, czy Komitet dysponuje szczegółowymi informacjami w tym zakresie, wskazała, że jest to pewnie praca Grupy roboczej ds. zielonych kompetencji.

Pan Adam Niedziółka (Pracodawcy RP) poprosił o wyświetlenie omawianej uchwały. Dodał, że jest przeciwny przełożeniu prac nad fiską na późniejszy termin, ponieważ wydłuży to procedowanie fiszki.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poprosiła Pana Bogdana Kościucha o odniesienie się.

Pan Bogdan Kościuch (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) poinformował, że co do pierwszej uwagi to poruszyli tą tematykę, ponieważ w ramach ustawy o PARP dokonuje się wyboru podmiotów, którym później powierzane będą środki z Programu FERS, wskazał, że właśnie ta pierwsza decyzja będzie implikowała decyzje o tym, kto otrzyma środki. Dlatego też system kadencyjności został poruszony podczas Komitetu. Wskazał, że nie mają obowiązku poddawać tego wątku pod obrady Komitetu, wybór ten mógłby zostać rozstrzygnięty w oparciu o konkurs prezesa PARP-u. Zaznaczył, że uznali, że byłby to niewłaściwy krok, dlatego ważne jest, aby to omówić i skonsultować społecznie.

Pani Monika Łyk (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) wskazała, że konkurs przedstawiony przez PARP ma na celu potwierdzenie, że rady mają potencjał do organizowania społecznych rad i zostanie to zbadane na podstawie ustawy o PARP, co spowoduje, że podmioty będą mogły aplikować do konkursu. Natomiast te podmioty, które będą aplikować do konkursu, będą mogły potem uzyskać dofinansowanie na etapie konkursu FERS-owego.

Pan Bogdan Kościuch (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) odniósł się ponownie do kwestii kadencyjności i poinformował, że posiada doświadczenie

w prowadzeniu regionalnej struktury ośrodka EFS. Wyjaśnił jak wyglądała ich sytuacja po zmianie okresu programowania. Podsumowując wskazał, że podmioty te muszą zostać zweryfikowane pod kątem ich potencjału, ponieważ nie jest możliwa ocena potencjału podmiotów, które prowadziły takie ośrodki przykładowo 7 lat temu, dlatego też podmioty te muszą ponownie złożyć wniosek.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Maciejowi Kunyszowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) poinformował, że art. 45 ustawy wdrożeniowej w związku z art. 4 ust. 1 obliguje PARP do organizacji konkursu na operatorów tych prac, jest to więc podstawa prawna. Wskazał, że kryteria powinny zostać dopracowane na kolejnym posiedzeniu Komitetu, zaplanowanym na listopad, co pozwoli na przeanalizowanie poszczególnych zapisów.

Pani Monika Łyk (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) oznajmiła, że w nowej perspektywie finansowej będzie 27 sektorów. Dodała, że najbardziej optymalną propozycją jest to, że podmioty, które prowadziły rady w poprzedniej perspektywie będą miały równy dostęp do konkursu jak nowe podmioty, które dopiero będą te rady tworzyć. Poinformowała, że w ustawie o PARP nie ma wzmianki o tym, jak długo kadencja Rady trwa, a sama ustawa określa sposób powoływania i odwoływania członków Rady. Podsumowując dodała, że celem jest, aby po wyborze rady podpisać z nią porozumienie, które będzie regulowało okres jej funkcjonowania.

Pan Bogdan Kościuch (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) odnosząc się do kwestii wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych poinformował, że takowe będą gotowe w kolejnym tygodniu, pokrótce scharakteryzował główne uwagi. Oświadczył, że po pandemii gospodarka rozwinęła się w zawrotnym tempie, zmienia się i powstają nowe branże. Wskazał, że Konkurs PARP odpowiada na potrzeby gospodarki, reaguje i wybiera rady, dając równą szansę każdemu podmiotowi do udziału w naborze. Pozostawienie systemu takim jakim było, to jego zdaniem cofanie się. Wskazał, że Rozporządzenie reguluje konkretnie, jakie zadania rady mogą wykonywać w ramach dofinansowania FERS, odniósł się do rozdziału trzeciego Pomoc finansowa na realizację projektów obejmujących identyfikację i monitorowanie potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych występujących na rynku pracy, paragraf 17 ust. 1: do kosztów kwalifikowalnych w ramach projektów, o których mowa w paragrafie 3 ust. 1 punkt 2, zalicza się koszty: po pierwsze badań i analiz, po drugie działań edukacyjno-upowszechniających, po trzecie inicjowania i wspierania współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a podmiotami działającymi na rzecz zatrudnienia, rozwoju kapitału ludzkiego lub potencjału adaptacyjnego przedsiębiorców oraz po piąte zakupu lub amortyzacji środków trwałych, zakupu lub amortyzacji, wartości niematerialnych i prawnych, zakupu infrastruktury, dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy. Zapytał co może być finansowane w ramach tego kroku drugiego, w momencie, gdy są wybrane rady i chcemy je zaprosić do złożenia wniosku FERS.

Następnie wskazał na zmienność systemu, podział systemu i wyodrębnianie się sektorów. W związku z czym wskazał, że nie można powierzyć kwestii budowania rad na podstawie wniosku, który był adekwatny 7 lat temu. Podkreślił, że PARP proponuje transparentny, przejrzysty konkurs. Podzielił również wątpliwości co do zachowania systemu po 2029 roku, wskazał, że jest to element, na którym od razu, po zakończeniu wyboru podmiotów, które będą funkcjonowały w obecnym systemie, należy rozpocząć pracę i to na poziomie PARP-u, jak i na poziomie współpracy z szerokim gronem interesariuszy. Kolejno odniósł się do pytań przedstawicielki Komisji Europejskiej, dotyczących kwestii zielonych. Wskazał, że kwota jest naprawdę dosyć wysoka, ponieważ jest to ponad 100 mln złotych, które zostaną na te rekomendacje przeznaczone. Wskazał, że będą pracowali nad definicją zielonych rekomendacji, oraz czeka na podręcznik, który ma pokazać się na poziomie Instytucji Zarządzającej. Podkreślił, że jest również powołana grupa robocza w ramach Komitetu Monitorującego FERS, która dotyczy właśnie zazielenienia gospodarki i zielonych rekomendacji. Jeżeli chodzi o to, w jaki sposób będą powstawały, to będą powstawały na dwóch poziomach, zarówno na poziomie Rad Sektorowych, to Rady Sektorowe będą wydawały te rekomendacje, jak też na poziomie Rady Programowej, która będzie mogła wydawać takie horyzontalne rekomendacje dotyczące różnych sektorów.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak podziękowała. Przekazała głos Panu Piotrowi Krasuskiemu.

Pan Piotr Krasuski oświadczył, że jako Instytucja Zarządzająca rozumie argumenty przedstawione przez PARP, dotyczące złożoności tego procesu. Poinformował, że przedstawione przez PARP założenia były uzgodnione z Instytucją Zarządzającą. Wskazał, że jest to spójne rozwiązanie, składające się z trzech punktów. Pierwszy z nich to zaopiniowanie tego jak mają działać rady, jak mają być wybierane i finansowane. Kolejny punkt to koordynowanie tych rad. Natomiast trzeci punkt to zapewnienie konkursu na finansowanie tych rad. Wskazał, że gdyby dyskusja ta nie odbyła się w tym roku, to w przyszłym roku członkowie komitetu mogliby zarzucić PARP-owi i Instytucji Zarządzającej przedstawienie konkursu, który został niejako rozstrzygnięty poprzez wybór rad. Oznajmił, że podstawą prawną jest art. 40 CPR, który mówi o tym, że Komitet Monitorujący rozpatruje wszelkie kwestie mające wpływ na wykonanie programu. Zaznaczył, że komitet nie musi wydawać opinii. Dodał, że prezes PARP nie jest tą opinią w żaden sposób związany i może postępować nawet wbrew tej opinii. Odnośnie burzenia i tworzenia systemu podał przykład Narodowego Funduszu Zdrowia. Wskazał, że NFZ co roku albo co kilka lat kontaktuje świadczeniobiorców, ogłasza konkursy, placówki, które oferują świadczenia zgłaszają się, są zakontraktowane i pracują w systemie NFZ, natomiast nie ma w tym miejscu komentarzy, że jest to budowanie i burzenie systemu. Oświadczył, że na podstawie opinii PARP rady nie będą mogły działać w nieskończoność. Dodał, że jest to krok w stronę rozłączenia funkcjonowania systemu od środków unijnych. Wskazał, że część rad może nie otrzymać dofinansowania, bo nie

spełni warunków, złoży zły wniosek, nie złoży wniosku, nie spełni kryteriów. Zaznaczył, że nie jest możliwe, że otrzyma ktoś, kto nie jest Radą według art. 4 PARP.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak przekazała głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) zapytała, czym etap drugi, czyli wybór rad, będzie skutkował dla konkursu, który będzie ogłaszany później. Wskazała, że jednym z wielu kryteriów jest monitorowanie sektora. Zapytała, na czym polega to monitorowanie. Zapytała w jaki sposób stopień realizacji zadań będzie miał wpływ na wybór rad do dofinansowania. Zapytała również w jaki sposób rady, które mają już doświadczenie w ramach tych kryteriów, rzeczywiście będą miały większą szansę na dofinansowanie, czy ich doświadczenie zostanie wykorzystane. W tej kwestii wskazała również, że niektóre kryteria związane z doświadczeniem mają określone daty, a niektóre nie. Przedmiotem analizy w ramach projektu ma być regulamin Rady i pojawiają się elementy, które regulamin ma zawierać, m.in. punkt D - sposób reprezentacji Rady oraz punkt F sposób reprezentacji Rady Sektorowej na zewnątrz. Oświadczyła, że nie rozumie, czym się różni reprezentacja rady od sposobu reprezentacji rady na zewnątrz. Poparła wniosek formalny o usunięcie tego punktu z agendy.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak ogłosiła głosowanie nad wnioskiem formalnym odnośnie zdjęcia punktu z agendy. Dodała, że w przypadku pozostawienia punktu będzie dyskusja kontynuowana, a w przypadku zdjęcia punktu z agendy dyskusja zostanie przeniesiona. Dodała, że w przypadku zdjęcia punktu z agendy prace zostaną przeniesione na posiedzenie Komitetu w listopadzie. Ogłosiła, że w głosowaniu wzięło udział 41 członków Komitetu Monitorującego, 27 osób zagłosowało za, przeciw zagłosowało 11 osób, 3 osoby wstrzymały się od głosu. Oświadczyła, że uchwała została zdjęta z porządku obrad. Przekazała głos Panu Maciejowi Kunyszowi.

Pan Maciej Kunysz (Polska Zielona Sieć) poinformował, że to nie było głosowanie przeciwko PARP. Zaznaczył, że celem jest dopracowanie uchwały.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak również potwierdziła, że celem zdjęcia uchwały z porządku obrad jest potrzeba jej doprecyzowania.

Pan Marcin Tumanow (Business Centre Club) wskazał, że przed kolejnym posiedzeniem będzie przestrzeń, aby tą uchwałę doprecyzować. Dodał, że zabrakło twardych deklaracji, a jednocześnie jest potrzeba, aby wypracować rozwiązanie, które pozwoli na to, żeby proces wyboru rad zaistniał jeszcze w tym roku. Zaznaczył, że odłożenie uchwały na listopad będzie skutkowało tym, że wybór rad nie zadzieje się już w tym roku.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała, że uważa, że rozmowy i prace dotyczące wyboru rad odbędą się przed listopadowym posiedzeniem komitetu, natomiast podczas komitetu zapadnie ostateczna decyzja, w ramach której zostanie przyjęty sposób

prowadzenia rad oraz sposób funkcjonowania. Zaapelowała, aby do listopada przyjąć konkretny dokument. Poprosiła, aby we wrześniu, październiku i listopadzie wypracować dokument.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że wzywa PARP do jak najszybszego stworzenia forum, grupy zadaniowej, której skład powinien wykraczać poza skład komitetu, chociażby o przedstawicieli obecnie funkcjonujących rad. Celem grupy będzie omówienie, przedstawienie, ustalenie szczegółów dotyczących kolejnych kroków w wyborze rad sektorowych. Zaznaczył, że punktem wyjścia jest przedstawiony w dniu dzisiejszym materiał, nad którym przełożono dyskusję, co nie świadczy o jego wykreśleniu.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak poinformowała, że projekt fiszki projektu niekonkurencyjnego Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dotyczącej koordynacji Sektorowych Rad ds. Kompetencji został zdjęty z porządku obrad. Oznajmiła przejście do kolejnego punktu agendy - konkurs wsparcia firm w okresowych trudnościach. Poprosiła Panią Annę Komorowską, naczelnika Wydziału Edukacji i Zdrowia o przedstawienie prezentacji.

12. Prezentacja Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dot. konkursu „Wsparcie firm w okresowych trudnościach”

Pani Anna Komorowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację omawiającą fiszkę Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dot. konkursu pt. Wsparcie firm w okresowych trudnościach (prezentacja stanowi załącznik nr 13 do protokołu).

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak otworzyła dyskusję. Wobec braku głosów w dyskusji poinformowała o przejściu do głosowania. Poprosiła o wyświetlenie uchwały.

Pani Anna Komorowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformowała, że uchwała dotyczy zaopiniowania fiszki projektu niekonkurencyjnego i zatwierdzenia kryteriów stąd konieczna jest jej modyfikacja. W uchwale pozostanie tylko część dotycząca zatwierdzenia kryteriów dla konkursu i załączony do niej będzie jeden załącznik z kryteriami konkursu do firm w okresowych trudnościach.

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak ogłosiła 15 minut przerwy celem zmiany uchwały.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że zaraz rozpocznie się głosowanie. Przekazał głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) złożyła wniosek, aby PARP udostępniła ekspertyzę prawną, zgodnie, z którą Rady Sektorowe wybrane w

poprzednim okresie programowania kończą swoją działalność wraz z zakończeniem projektów, które finansowały tę działalność.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że wniosek został skierowany do PARP-u. Zapytał, czy jest sprzeciw przeciwko takiemu wnioskowi. Wobec braku sprzeciwu poinformował, że Komitet wzywa Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości do przedstawienia opinii prawnej, która uniemożliwia z punktu prawnego dalsze funkcjonowanie rad powołanych w okresie 2014-2020. Ogłosił głosowanie dotyczące uchwały nr 48 w sprawie zatwierdzenia szczegółowych kryteriów wyboru projektów zawartych w fiszce w ramach Rocznego Planu Działania na 2023 rok dla 1. Priorytetu programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, opracowanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Poinformował, że w głosowaniu wzięło udział 38 osoby i wszystkie głosy zostały oddane za przyjęciem przedmiotowej uchwały. Zarządził przejście do kolejnego punktu z agendy zatwierdzenie planu ewaluacji programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Poprosił Panią Małgorzatę Jabłecką-Kiluk, Naczelnik Wydziału Ewaluacji w Instytucji Zarządzającej o przedstawienie prezentacji.

13. Prezentacja Planu Ewaluacji Programu FERS na lata 2021 – 2027

Pani Małgorzata Jabłecka – Kiluk (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację zawierającą Plan Ewaluacji Programu FERS na lata 2021 – 2027 (prezentacja stanowi załącznik nr 14 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski otworzył dyskusję. Wobec braku pytań otworzył głosowanie nad uchwałą 49. Poinformował, że w głosowaniu wzięło udział 39 osób, z czego oddano 38 głosów za i 1 wstrzymujący się. Oświadczył, że plan został przyjęty. Poinformował, o możliwości zadawania pytań.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) zapytała, co to jest unijna wartość dodana.

Pani Małgorzata Jabłecka - Kiluk (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformowała, że w wartości unijnej dodanej chodzi o to, żeby przedstawić informacje na temat tego, jaki jest wkład Unii Europejskiej w to, że dane przedsięwzięcie zostało zrealizowane, co się dzięki rzeczywiście środkom Unii Europejskiej udało zrealizować, co by się wydarzyło, gdyby takiego wsparcia nie było.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Agacie Zarzyckiej.

Pani Agata Zarzycka (Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich) zapytała czy to badanie ex-post dotyczące Sektorowych Rad Kompetencji to jest to, na które czekamy, czy to coś dopiero będzie. Poprosiła o wyniki badań.

Pani Małgorzata Jabłecka - Kiluk (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformowała, że na ten temat powinna wypowiedzieć się Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, bo to ona robiła to badanie. Dodała, że to nie znalazło się w planie ewaluacji PO WER, badanie było zewnętrzne.

Pani Edyta Sznajder (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) poinformowała, że jest to nowe badanie, które dopiero będzie.

Pan Piotr Krasuski poinformował o przejściu do kolejnego punktu z agendy programu działań i roli Funduszy Europejskich na rzecz zapewniania dostępności. Rządowy program Dostępność Plus 2018-2025. Poprosił Pana Przemysława Hermana, zastępcę dyrektora odpowiedzialnego za nadzór nad programem Dostępność Plus.

14. Prezentacja realizacji rządowego programu Dostępność Plus i jego finansowania z EFS/EFS+

Pan Przemysław Herman (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawił prezentację dotyczącą realizacji Rządowego Programu Dostępność Plus – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (prezentacja stanowi załącznik nr 15 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski zaprosił do zadawania pytań. Przekazał głos Pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) wskazała, że wiedza o tym programie jest niska, a zawarte w nim inicjatywy nie są promowane. Wskazała na potrzebę szerszej promocji programu. Wracając do dyskusji odnośnie obowiązków beneficjentów w zakresie dostępności, wskazała, że warto wrócić do postulatu szkoleń z zasad horyzontalnych, w szczególności zasady dostępności. Wskazała, że wie, że na stronie Ministerstwa jest sporo filmów, poradników, jednak jej zdaniem przydałoby się przygotować szkolenie, jak wdrażać dostępny projekt. Wskazała, że mogłoby to się odbyć za pomocą webinarium lub nagrania od A do Z: jak rekrutować, jak zorganizować szkolenie dostępne i skupić się na tych aspektach, które są ważne dla projektodawców z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Pan Przemysław Herman (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) zgodził się ze stwierdzeniem, że warto ten program nagłośnić, wskazał, że jest to sukcesywnie zmieniane, a często kampania telewizyjna ma dużo większy oddźwięk od setek kampanii internetowych, jednak jej koszty są wysokie. Poinformował, że departament koordynacyjny również dostrzega potrzebę organizacji szkoleń, obecnie przygotowywane jest szkolenie z zasad horyzontalnych.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) pogratulowała prezentacji. Poprosiła o rozwinięcie skrótów w niej zawartych.

Pan Grzegorz Cichy (Unia Miasteczek Polskich, Burmistrz Gminy i Miasta Proszowice) poinformował, że jako wójtowie, burmistrzowie, prezydenci mają obowiązek, aby lokale wyborcze były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dodał, że według nowej reformy okręgi są w miastach liczących od 200 osób, gdzie w takich miejscowościach nie ma dostosowania dla osób niepełnosprawnych. Poprosił, aby gminy mogły dostać dofinansowanie na przygotowanie tych lokali. Zaznaczył, że przed 15 października raczej się już to nie uda, ale potem są następne wybory i na nie już chcieliby móc być przygotowani dzięki dofinansowaniu.

Pan Przemysław Herman (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) poinformował, że w ramach Rady Dostępności podjęli współpracę z Państwową Komisją Wyborczą, w wyniku której stworzyli zestawienie takich rekomendacji dla każdego samorządu, które wskazują, jak zapewnić tę dostępność wyborów, ponieważ nie jest to tylko kwestia dostępności miejsca, ale sam proces np. informowania. Wskazał również, że należy pamiętać, że ustawa obowiązuje od pięciu lat i miejsca publiczne zgodnie z ustawą o dostępności powinny być już dostępne, a ciężar spełniania dostępności w dużym stopniu ustawa nałożyła na podmioty publiczne, czyli również na samorządy.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Przemysławowi Żydokowi.

Pan Przemysław Żydok (Fundacja Aktywizacja) poinformował, że Program Dostępność Plus jest rewolucją dla środowiska osób niepełnosprawnych, po części dlatego, że dostarcza dużą liczbę produktów, ale też jest to pierwsza polityka publiczna i ustawa o dostępności. Wskazał, że jest to pierwszy akt prawa w Polsce, który wdrożył prawny model społeczny niepełnosprawności. Dodał, że program ten kończy się w 2025 roku i wie, że jest planowana kolejna edycja. Zapytał, czy przewiduje się zabezpieczenie jakiejś alokacji na Program Dostępność Plus.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że w systemie zarządzania i polityki spójności nie ma możliwości bukowania środków. Zaznaczył, że te środki będą dostępne. Jako przykład podał Program Wiedza Edukacja Rozwój przyjęty w 2014 roku. Oświadczył, że pierwszy miliard złotych z Programu Wiedza Edukacja Rozwój już jest lokowany na dostępność, a kolejne miliardy w wyniku zmian, które w uzgodnieniu z Komitetem PO WER, a dalej za zgodą Komisji Europejskiej udało się wprowadzić w życie. Wskazał, że w toku realizacji programu, mimo że 100% środków jest pokrytych różnymi działaniami, pojawiają się oszczędności oraz pojawia się zmiana priorytetów. W odniesieniu do słów Pana Przemysława Żydoka dotyczących końca perspektywy Programu Dostępność Plus w roku 2025 wskazał, że kiedy powstanie nowy program Dostępność Plus, pojawią się nowe wyzwania, a Instytucja Zarządzająca będzie na tyle zaawansowana z realizacją FERS, że

na tym etapie będzie mogła zidentyfikować środki finansowe na jego realizację. Przekazał głos Pani Elżbiecie Wielg.

Pani Elżbieta Wielg (Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność") odniosła się do kwestii przygotowania lokali wyborczych pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Poinformowała, że zmiana wysokości progów wynika z ułatwienia dostępu osobom niepełnosprawnym do możliwości głosowania. Wskazała, że robiła seminarium, na którym prezentowała poruszanie się na wózkach. Dodała, że 2 milimetry to i tak dużo.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Aleksandrowi Waszkielewiczowi.

Pan Aleksander Waszkielewicz (Rada Dostępności oraz Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami) podziękował za ten projekt. Oświadczył, że sukcesem jest to, że w prace na rzecz osób z niepełnosprawnościami zaangażowani są również urzędnicy i urzędniczeki oraz partnerzy społeczni i przedsiębiorcy. Podziękował w szczególności partnerom społecznym za zaangażowanie.

Pan Piotr Krasuski wskazał, że nowy program Dostępność Plus w większej mierze niż dotychczas będzie opierał się na środkach krajowych, ponieważ zawiera on działania, które nie są pierwszorzędne dla Europejskiego Funduszu Społecznego czy dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wskazał, że zgadza się w kwestii wskazanej przez Pana Grzegorza Cichego, że są potrzebne środki. Unia nie sfinansuje remontu lokali wyborczych, ponieważ nie jest to cel polityki spójności. Wskazał, że niewątpliwie potrzebne są środki z budżetu Państwa na takie właśnie małe dostosowania, które nie realizują wielkich celów ekologicznych, transportowych. Wskazał, że nie wszystko, co się robi w tym zakresie, powinno być robione tylko z wkładem finansowym Unii Europejskiej, ale trzeba zaangażować też środki i budżetu Państwa, i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Pan Przemysław Herman (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) wskazał, że dzięki programowi przekazano już ponad 240 mln zł. Zaznaczył, że część pożyczek jest umarzanych nawet do 50%. Oznajmił, że korzystają z tego nie tylko instytucje publiczne, ale i spółdzielnie mieszkaniowe. Dodał, że trwają też prace dotyczące termomodernizacji, że każdy budynek musi być ocieplany i energooszczędny.

15. Sprawy różne

Pan Piotr Krasuski wobec braku dalszych głosów w dyskusji zakończył etap pytań do prezentacji programu Dostępność Plus. Poinformował o przejściu do spraw różnych zaznaczając, że jedną z poruszanych kwestii mają być Euroskills. Przekazał głos Panu Markowi Lewińskiemu.

Pan Marek Lewiński (Ministerstwo Edukacji i Nauki) oświadczył, że ma do poruszenia dwie kwestie. Pierwsza kwestia to podziękowanie za finansowanie Euroskills. Zapewnił, że przed każdą konferencją znajdowała się informacja o finansowaniu działań z Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowanych działań w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Poinformował, że wrześniowe wydarzenie było ogromne. Zaproponował ponowne powołanie zespołu do spraw monitorowania projektu. Oznajmił, że w poprzedniej perspektywie ten zespół funkcjonował bardzo dobrze.

Pan Piotr Krasuski zapytał czy Pan Sławomir Wittkowicz potwierdza swoją kandydaturą na delegata Komitetu.

Pan Sławomir Wittkowicz (Forum Związków Zawodowych) poinformował, że bardzo dobrze mu się współpracowało i współpracuje w ramach programu PO WER i, że jeśli członkowie Komitetu ponownie mu zaufają to chętnie przyjmie tą funkcję.

Pan Piotr Krasuski zapytał czy ktoś zgłasza kandydatury na stanowisko delegata. Przekazał głos Pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) poinformowała, że o grupie roboczej i jej powołaniu rozmawiali już na poprzednim komitecie i że prosi, aby zrobić to w trybie otwartym.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że jest to w trybie otwartym. Wobec prośby Pani Aleksandry poinformował, że zaproszenia na otwarte spotkanie zostaną wysłane przez Sekretariat Komitetu.

Pan Marek Lewiński (Ministerstwo Edukacji i Nauki) poinformował, że w imieniu Ministerstwa Edukacji i Nauki wyśle takie zaproszenia.

Pan Piotr Krasuski zapytał, czy ktoś ma jeszcze jakieś sprawy do zgłoszenia w sprawach różnych. Przekazał głos Pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) poprosiła, aby przesłać członkom Komitetu zaktualizowaną rozpiskę tematów komitetów, które będą przedmiotem prac komitetu w tym roku.

Pan Piotr Krasuski oznajmił, że zaktualizowany harmonogram prac zostanie przesłany. Dodał, że nie ma przygotowanego harmonogramu na przyszły rok, ale zostanie to przygotowane, gdy zakończą zadania zaplanowane na ten rok.

Pani Magdalena Witkowska (Biuro Pełnomocnik Rządu ds. Polityki Demograficznej) poparła wniosek Pani Małgorzaty Lelińskiej. Dodała, że ma nadzieję, że będą tam uwzględnione warsztaty.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że nie jest możliwe zaplanowanie warsztatów na 3 kwartały w przód.

Pani Magdalena Witkowska (Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Demograficznej) doprecyzowała, że chodzi o harmonogram warsztatów przed VII posiedzeniem komitetu.

Pan Piotr Krasuski oznajmił, że harmonogram warsztatów jest już przygotowany, jednak kwestią kilku dni jest dokładne przygotowanie harmonogramu w ujęciu dziennym.

Pani Magdalena Witkowska (Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Demograficznej) poprosiła, aby zmienić jej głos dotyczący kryterium horyzontalnego na sprzeciw.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że wymagane jest, aby Pani Magdalena Witkowska złożyła oświadczenie, że zagłosowała przeciwnie. Poinformował, że zostanie to odnotowane też w protokole i że nie ma możliwości reasumpcji głosowania, gdyż nie ma wskazań, że system działa niepoprawnie.

Pan Marcin Tumanow (Business Centre Club) poinformował, że w związku z pracami w Grupie roboczej ds. Zielonych kompetencji otrzymał zestawienie dotyczące zielonych umiejętności. Poprosił o ponowne przesłanie zestawienia. Dopytał czy jest sporządzona taka tabelka dotycząca cyfryzacji.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że nie ma zestawienia dotyczącego cyfryzacji, ale Ministerstwo posiada prezentację, którą może przesłać. Dodał, że w ciągu najbliższych dni Ministerstwo postara się stworzyć zestawienie dotyczące kompetencji cyfrowych. Zadeklarował też ponowne przesłanie zestawienia dotyczącego zielonych umiejętności.

Pani Edyta Sznajder (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) poinformowała, że będzie nowe badanie dotyczące ewaluacji rad sektorowych.

Pan Piotr Krasuski podziękował za udział w konferencji członkom Komitetu, przedstawicielce Komisji Europejskiej oraz tłumaczom. Podziękował osobom, które przygotowały merytoryczne materiały na posiedzenie. Poinformował, że spotkają się za dwa miesiące w listopadzie w Warszawie. Zamknął posiedzenie.

Opracowano na zlecenie Sekretariatu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Akceptowała: **Pani Małgorzata Jarosińska - Jedynak** – Sekretarz Stanu, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Załączniki:

1. Lista osób biorących udział w VI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027
2. Prezentacja Zmian Ogólnych Kryteriów Wyboru Projektów FERS – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Prezentacja Fiszki projektów Centrum Projektów Europejskich Roczny Plan Działania na 2023 r. Działanie 01.01 FERS
4. Prezentacja Fiszki Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Działanie 01.05 FERS oraz 03.01 FERS
5. Prezentacja Fiszki projektów Ministerstwa Edukacji i Nauki Działanie 01.04 FERS
6. Prezentacja Fiszki projektów Centrum Projektów Polska Cyfrowa
7. Prezentacja Fiszki projektów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Działanie 04.13 FERS
8. Prezentacja Fiszka projektu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Działanie 04.12 FERS
9. Prezentacja Fiszka projektu Ministerstwa Zdrowia Działanie 04.15 FERS
10. Prezentacja Roczno Planu Działania na 2023r. – Działanie 5.1 – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
11. Prezentacja Systemu Rad Sektorowych – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
12. Prezentacja Roczno Planu Działania na 2023 r. – Fiszki Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
13. Prezentacja Planu Ewaluacji Programu FERS na lata 2021 – 2027 – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
14. Prezentacja Realizacji Rządowego Programu Dostępność Plus – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Załącznik numer 1 – Lista osób biorących udział w VI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

Przedstawiciele Instytucji Zarządzającej FERS

1. Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynak – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Piotr Krasuski – Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Pani Małgorzata Mika – Zastępca Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Przedstawiciele Instytucji Pośredniczących:

1. Pani Marlena Kończak – Dyrektor, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
2. Pani Małgorzata Iwanicka – Michałowicz – Zastępca Dyrektora, Departament Oceny Inwestycji, Ministerstwo Zdrowia
3. Pan Dariusz Juszczynski – Naczelnik Wydziału, Departament Oceny Inwestycji, Ministerstwo Zdrowia
4. Pan Marek Lewiński – Dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych, Ministerstwo Edukacji i Nauki
5. Pani Marta Lenart – Naczelnik Wydziału, Departament Społeczeństwa Obywatelskiego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
6. Pani Anna Marciniak – Kierownik Sekcji Konkursów EFS, Dział Programowania i Wyboru Projektów, Narodowe Centrum Badań w Rozwoju
7. Pani Edyta Szajder – Dyrektor Departamentu Rozwoju Kadr w Przedsiębiorstwach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
8. Pan Leszek Buller – Dyrektor Centrum Projektów Europejskich
9. Pan Marcin Tylczyński – Naczelnik, Wydział Projektów Europejskiego Funduszu Społecznego, Centrum Projektów Europejskich
10. Pani Agnieszka Krauzowicz – Zastępca Dyrektora Centrum Projektów Polska Cyfrowa

Przedstawiciele Instytucji Państwa Członkowskiego:

1. Pani Katarzyna Ołdak – Bułanowska – Departament Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Pan Rafał Laskowski – Naczelnik Wydziału Systemu Wdrażania i Potencjału Administracyjnego, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Pani Barbara Jędras - Departament Programów Regionalnych, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
4. Pani Anna Świebocka – Zastępca Dyrektora, Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
5. Pan Piotr Krasiński – Zastępca Dyrektora, Departament Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki
6. Pan Łukasz Szaruch – Naczelnik Wydziału, Departament Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Ministerstwo Rozwoju i Technologii
7. Pani Anna Huzarska – Naczelnik Wydziału, Wydział Dostępności Cyfrowych w Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
8. Pani Barbara Styczeń – Zastępca Dyrektora, Departament Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów
9. Pani Monika Lewandowska – Naczelnik Wydziału Departament Oświaty i Polityki Społecznej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
10. Pan Arkadiusz Biały – Wydział ds. Rehabilitacji Społecznej i Współpracy z Samorządem, Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych
11. Pani Magdalena Witkowska – Główny specjalista, Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Demograficznej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
12. Pan Aleksander Waszkielewicz – Prezes, Fundacja na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami, Rada Dostępności

Przedstawiciele Partnerów:

1. Pan Grzegorz Cichy – Unia Miasteczek Polskich, Burmistrz Miasta i Gminy Proszowice
2. Pani Bernadeta Skóbel – Kierownik, Dział Monitoringu Prawnego i Ekspertyz, Biuro Związku Powiatów Polskich, Związek Powiatów Polskich
3. Pan Tomasz Czop – Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

4. Pan Łukasz Budyńczuk – Dyrektor, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
5. Pan Adam Szponka – Konwent Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w Toruniu
6. Pani Agata Zarzycka – Uniwersytet Warszawski, Konfederacja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
7. Pani Elżbieta Wielg – NSZZ Solidarność
8. Pani Aleksandra Wąsik – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
9. Pan Sławomir Wittkowitz – Forum Związków Zawodowych
10. Pani Katarzyna Sosnowska – Forum Związków Zawodowych
11. Pan Adam Niedziółka – Pełnomocnik Prezesa Zarządu do spraw Funduszy Europejskich, Pracodawcy RP
12. Pani Małgorzata Lelińska – Dyrektor, Departament Funduszy Unijnych i Edukacji Cyfrowej, Konfederacja Lewiatan
13. Pan Marcin Tumanow – Przewodniczący Komisji BCC ds. Funduszy Strukturalnych, Business Centre Club
14. Pani Alicja Piekarczyk – Kierowniczka Projektu, Polska Zielona Sieć, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
15. Pan Maciej Kunysz – Polska Zielona Sieć, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
16. Pani Iwona Janicka – Stowarzyszenie Kongres Kobiet
17. Pan Przemysław Żydok – Prezes Zarządu, Fundacja Aktywizacja
18. Pan Jan M. Grabowski – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
19. Pani Magdalena Kołodziej – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
20. Pani Magdalena Tokarska – Prezes Zarządu, Fundacja na Rzecz Collegium Polonicum
21. Pan Mateusz Wojcieszak – Fundacja Pole Dialogu
22. Pan Ireneusz Michał Hyra – Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej

Obserwator:

1. Pani Olga Wencel – Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Przedstawiciel Komisji Europejskiej w roli doradczej:

1. Pani Cinzia Masina – Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

Goście:

1. Pani Agata Charchut – Świnicka – Bank Gospodarstwa Krajowego
2. Pani Beata Czarnocka – Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
3. Pani Paulina Jakubczyk – Fundacja Aktywizacja
4. Pan Robert Kłosowski – Prezes New Europe Foundation
5. Pan Cezary Miżejewski – Prezes Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych
6. Pan Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego
7. Pan Tomasz Kot – Rzecznik Funduszy Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
8. Pani Beata Ostrowska – Członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Informatycznego
9. Pan Rafał Kończyk – Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
10. Pani Anita Wiciak – Departament Społeczeństwa Obywatelskiego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
11. Pan Andrzej Misiura – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
12. Pan Bogdan Kościuch – Dyrektor, Departament Rozwoju Kadr w Przedsiębiorstwach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
13. Pani Monika Łyk – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
14. Pan Daniel Nowak – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
15. Pan Krzysztof Peda – Prezes, Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości
16. Pani Wiktoria Ignasiak – Stowarzyszenie Twoje Nowe Możliwości

17. Pan Rafał Lawenda – Ministerstwo Edukacji i Nauki
18. Pani Jolanta Wach – Ministerstwo Edukacji i Nauki
19. Pani Magdalena Brewczyńska – Ośrodek Rozwoju Edukacji
20. Pan Michał Sitek – Instytut Badań Edukacyjnych
21. Pan Adam Pietrasiewicz – Ministerstwo Cyfryzacji
22. Pan Grzegorz Baranowski – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
23. Pani Małgorzata Saracyn – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
24. Pan Jakub Szewczyk – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
25. Pani Dominika Tadla – Zastępca Dyrektora, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
26. Pan Bartosz Siemiątkowski – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
27. Pani Anna Nikowska – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
28. Pani Hanna Harasimiuk – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
29. Pani Łukasz Grezel - Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
30. Pani Anna Komorowska – Naczelnik Wydziału, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
31. Pan Przemysław Herman - Zastępca Dyrektora, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
32. Pani Małgorzata Jabłocka – Kiluk – Naczelnik Wydziału, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
33. Pan Wojciech Wróblewski – Naczelnik Wydziału, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
34. Pani Marta Kadylak – Naczelnik Wydziału, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

35. Pani Martyna Burek – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego,
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
36. Pan Łukasz Mikulec – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego,
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
37. Pan Jakub Schimanek – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego,
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
38. Pani Emilia Dudzińska – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego,
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
39. Pani Anna Piotrowska – Unia Metropolii Polskich
40. Pan Jarosław Watras – Klaster Innowacji Społecznych
41. Pani Hanna Reczuk – Nawa Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
42. Pani Oliwia Surman – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
43. Pani Patrycja Dziura – New Europe Foundation

Załącznik numer 2 – Przyjęty porządek obrad

1. Prezentacja Zmian Ogólnych Kryteriów Wyboru Projektów FERS – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Projektów Centrum Projektów Europejskich
3. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
4. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Projektów Ministerstwa Edukacji i Nauki
5. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Projektów Centrum Projektów Polska Cyfrowa
6. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Projektów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
7. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszka Projektu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
8. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszka Projektu Ministerstwa Zdrowia
9. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Działanie 5.1 – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
10. Sprawy różne
11. Prezentacja Systemu Rad Sektorowych – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
12. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2023r. – Fiszki Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
13. Prezentacja Planu Ewaluacji Programu FERS na lata 2021 – 2027 – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
14. Prezentacja Realizacji Rządowego Programu Dostępność Plus – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
15. Sprawy różne

20 listopada 2023 Małgorzata Jarosińska-Jedynak

Data podpisu: Dokument podpisany elektronicznie przez: